

PRVI SLOVENSKEGA LISTA V AMERIKI.

Geolo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ZENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

ŠTEV. (No.) 221.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 14. NOVEMBRA — THURSDAY, NOVEMBER 14, 1929.

LETNIK XXXIII.

Hoover o stališču Amerike. - Jonesov zakon nepravilčen

AMERIKA NE BO PRICELA VOJNE Z NOBENO DRŽAVO, BITI PA MORA PRIPRAVLJENA, DA SE V SLUČAJU NAPADA LAHKO BRANI. — BLOKADE V ČASU VOJNE MORAJO PRENEHATI.

Washington, D. C. — Brilljantni govor, ki ga je imel predsednik Hoover na dan praznovanja obletnice premirja, je vzela z zadovoljstvom na znanje ne samo ameriška javnost, ampak našel je mogočen odmev tudi v inozemstvu. Jedro, povzeto iz njegovega dolgega govora je sledeče:

Amerika in njeno ljudstvo sovražijo vojno, in možje, ki so se udeležili velikega svetovnega klanja, so vse prej kakor militaristi. Kljub temu pa mora biti Amerika vedno zadostno pripravljena, da se more braniti, ako bi bila napadena. Amerika je miroljubna in sama ne bo pričela vojne; biti pa mora oborožena, sorazmerno, kakor so druge države, kajti le v orožju imamo garancijo, da ne bo noben tuji vojak stopil kdaj na ameriška tla. Ne spametno bi bilo, ako bi začela Amerika se razoroževati prva, samo zato, da bi dala dober vzgled drugim narodom. Kadar pa bodo drugi narodi izprevideli potrebo razorožitve, naj kar povedo, in Amerika bo drage volje skupno z njimi znižala število svojega orožja.

Ne udajajmo se idealnim mislim, da bodo kdaj nasprotstva med narodi popolnoma izginila; odkrito priznajmo, da bodo vedno ostala. Enako tudi vojne niso izključene. Toda na eno moramo delati, namreč da v morebitni vojni ostanejo morja nevtralna in da izostane takozvana blokada. Naj se bojuje vojak proti vojaku, a naj se ne skuša izstradati žensk in otrok v zaledju.

TRUPLO NAMERAVALI UKRASTI

Dunaj, Avstrija. — Truplo sina bivšega cesarja Napoleona leži v kapucinski grobnici na Dunaju, kjer počivajo tudi trupla članov habsburške rodovine. Francija si je že dolgo prizadevala, da bi na kak način dosegla, da bi se truplo prepeljalo iz Avstrije v Pariz, a vedno je bila njena prošnja odbita. Prišli pa so zdaj na sled štirim banditom, očitno podkupljenim od Francozov, ki so priznali, da so nameravali ukrasti truplo. Grobnico so si natančno ogledali in ugotovili, da je zid med njo in med kletjo zraven stoječega bančnega poslojca precej tenak. Nameravali so ta zid prebiti in potem skozi banko odnesti truplo in ga odpraviti naprej v Francijo. Kapucini so dali zdaj zid primerno ojačati.

PONOVI PADEC VREDNOSTNIH PAPIRJEV

New York, N. Y. — Ker je velika množina vrednostnih papirjev prišla na prodajo na borzni trg, je imelo za posledico, da so delnice in bondi pretekali ponedeljek zopet rapidno padli. Papirji po katerih je bilo največje povpraševanje, so kazali izgubo od \$2 do \$22, drugi pa celo do \$50.

NESTRPNOST JONESOVE POSTAVE

Enaka kazen odmerjena velikim kakor malim zločincem. — Svoboda ameriškega ljudstva v nevarnosti.

Chicago, Ill. — "Ameriški nestrpnosti in fanatizmu, ki sta izražena v nedavno sprejeti suhaški takozvani Jonesovi postavi, se mora na vsak način napraviti konec", se je izrazil senator O. Glen, v svojem govoru, ki ga je imel na zborovanju nekega kluba na dan premirja. "V njej ne najdemo nič drugega kakor kazen — kazen — kazen, in ponovno zopet — kazen. Ljudstvo se bo vzdignilo, ako bomo nadaljevali na ta način. Ta postava sploh ne dela nikakega razločka med velikim "bootleggerjem", in med možem, pri katerem se najde četrt kvarta viske; oba se smatrata enakim zločincem."

DEKLICA SKOČILA IZ AEROPLANA

New York, N. Y. — S samomorilnim namenom si je 18 letna Ruth Rockwell najela za \$5 vožnjo z aeroplanom. Pilotu je pred poletom naročila, naj se dvigne visoko, čim najbolj mogoče. Ko sta se nahajala v višini 1500 čevljev, mu je dala znamenje, naj vozi še višje. Ko pa sta dosegla višino 2000 čevljev, je deklica nenadno odprla vrata in skočila v globočino. V pismu, ki so ga pozneje našli, je deklica navedla za vzrok samomora, da se želi končati, ker je življenje ne le prazno in brezpomembno, ampak, da se ji čelo napačno zdi, da bi še naprej živela. — Zopet en vzgled moder brezverske vzgoje.

SUPERINTENDENT V TOVARNI — ROPAR

Chicago, Ill. — V malem mestu, Fisher, Ill., je neki bandit skušal oropati tamkajšnje banko, a se mu ni posrečilo, in je bil pri svojem poslu obstreljen. Nemalo pa so se oblasti začudile, ko so sledovi za banditom vodili v Chicago k posteljici, kjer je ležal višji uradnik tvrdke Linde Air, Wm. S. Ragan, — obstreljen. Bil je aretiran in tudi priznal svojo krivdo. Njegovi sodelavci ne morejo doumeti, kaj ga je vodilo k temu činu; pri tvrdki je namreč zavzemal eno izmed vodilnih mest s \$400 mesečne

KRALJ PRAZNUJE ROJSTNI DAN.

Albanski kralj Ahmed Zogu, ki je znan kot najlepši vladar na svetu, je pred kratkim praznoval svoj 35. rojstni dan. Gornja slika je bila vzeta ob tej priliki.

MONGOLSKA ARMADA PROTI KITAJSKI

Ruski general zbral čete v Mongoliji, katerim so se pridružili sovjeti, in z njimi vpadel v kitajsko ozemlje.

Harbin, Mandžurija. — Armada, obstoječa iz več tisoč mongolskih konjenikov, katere vodi ruski general Bujoni, in v kateri se nahaja tudi več sovjetskih čet, prodira v Kitajsko proti mestu Hailar, in ima očitno namen, da bo odrezala kitajsko vzhodno železnico za hrbtno kitajske armade na fronti.

Kakor se govori, je bil general Bujoni prej častnik v ruski kavkaški armadi, in je bil poslan v Mongolijo z naročilom, da organizira posebne čete in z njim vpriparja vpadel na kitajsko ozemlje.

Vesti o prodiranju te armade so vzbudile razburjenje, kajti v bližini mesta Hailar ima ameriški Rdeči križ svojo postojanko. Kitajske oblasti so ukazale civilnemu prebivalstvu, da mora mesto izprazniti in se umakniti v notranjino dežele.

Neko poročilo govori, da so Rusi predlagali nove pogoje Kitajcem za mir; v njih je tudi vključeno, naj Kitajska postavi za začasnega upravitelja vzhodne železnice nekega moža, z imenom Kalina. Kako bodo Kitajci pogoje sprejeli, je še negotovo.

ZASTAVE STRGAL

Indianapolis, Ind. — Na dan premirja so uniformirani legijonarji komaj preprečili grozeče nemire, ko je neki R. James strgal angleško, francosko in italijansko zastavo, ki so plapolale ob stopnjicah vhoda v poslojce ameriške legije. Na vprašanje policije, ki ga je aretirala, zakaj je to učinil, je kratko odgovoril: "Tiste zastave niso spadale tja."

Plače. — Policija je pričela domnevati, da ima na vesti še več drugih ropov, ki so se dogodili v zadnjem času.

AMERIŠKA TVRDKA DOBI DELO

110 milijonsko delo v Rusiji si je pridobila ameriška tvrdka. — Amerika bo preskrbela vodilne moči, Rusija pa ostalo delavstvo.

Moskva, Rusija. — Med mnogimi tujimi tvrdkami, ki so kompetirale pri sklenitvi pogodbe s sovjetsko vlado za ogromno delo, je odnesla uspeh ameriška čičaška tvrdka Mac Donald Engineering Co. Delo ki bo obsegalo vrednost okrog 110 milj. dolarjev, bo obstajalo v grajenju velikih cementnih naprav, žitnih elevatorjev, mlinov, in raznih industrijskih tvornic, in sicer po celi sovjetski državi.

Ruska država bo preskrbela material, kapital in delavstvo, načrte za zgradbo in nadzorovanje dela pa bo opravljalo 45 amer. inženirjev in drugih izvedencev. To bo največja amer. inženirska skupina, ki je bila kdaj zaposlena v Rusiji. Mašinerija, ki se bo uporabljala pri gradbi, bo vsa dobavljena iz Amerike. Enako bodo tudi v eno izmed naprav postavili samo ameriško mašinerijo, in ako se bo tukaj izkazala, da je boljša, kakor evropska, jo bodo upeljali tudi drugod.

Stroške za delo bo sovjetska država plačevala v odmerjenih obrokih.

BIVŠI NEMŠKI CESAR TOŽI UREDNIKA

Berlin, Nemčija. — Bivši cesar Viljem je vložil tožbo proti uredniku nekega nemškega lista, in sicer zaradi članka, v katerem so bile navedene težke obdolžbe proti cesarju, češ, da je ta dajal med vojno vsa naročila za orožja nemške armade Kruppovim delavnicam. Ker je sam osebno vlek delavnic, da je tvrdke. To pa je imelo za posledico, da je bila nemška armada oborožena z manj vrednim orožjem.

Kdor v Amer. Slovenec oglasi, se mu kupec takoj oglašuje.

KRIŽEM SVETA

— London, Anglija. — Preko cele Britanije je divjal pretekli ponedeljek strašanski vihar, spremljan po nalivu. Do zdaj so ugotovili, da je povzročil osem življenjskih izgub.

— Mexico City, Mehika. — Mehške vojaške čete so dobile ukaz, da se vse umaknejo v barake, in ostanejo tamkaj za teden dni, dokler ne minejo volitve. Oblast namreč ne želi, da bi se vojaška sila količkaj vmešavala v volitve.

— Oakdale, Tenn. — V tukajšnji bližini je skočil neki vlak s tira. Pri nesreči so štiri osebe izgubile življenje, med njimi so bili trije železniški uslužbenci, 50 pa je bilo poškodovanih.

— Pariz, Francija. — Američan, J. L. Douglas, ki prebiva v tem mestu, je star 70 let, njegova žena pa 65 let. Mož je pred par dnevi vložil tožbo za razporoko, češ, da mu je njegova "mlada" žena postala nezvesta in da jo je zasačil z drugim moškim.

— New York, N. Y. — Vse svoje prihranke je imel neki tukajšnji bančni uslužbenec vložene v bonde. Pri sedanjem borznem polomu pa je vse izgubil; to ga je tako potrla, da se mu je zmešalo in je v tem stanju izvršil samomor.

— Berlin, Nemčija. — Berlinska mestna uprava je odstranila iz zborovalne dvorane sliko župana Boessa, ki je, kakor znano, zapleten v neko korupcijsko afero, in na njeno mesto postavila sliko cesarja Viljema I. Župana več ne pustijo k zborovanjem, a on sam pa pravi, da ne bo resigniral, dokler ne bo končana razprava proti njemu.

ZRAČNI TRGOVSKI PROMET NARAŠČA

Chicago, Ill. — Kakor poročila četletni izkaz American Air Transport Ass'n, preletijo aeroplani v potniškem in trgovskem prometu dnevno skoraj 85 tisoč milj, in služijo 90 milijonom ljudi. — Po zračni pošti se je v oktobru dnevno preneslo povprečno 22,660 funtov.

ZA POBEGLIM SLEPARJEM POIZVEDUJEJO

Chicago, Ill. — Poizvedba za advokatom L. I. Gottlieb, o katerem smo nedavno poročali, da je prisleparil od svojih klientov okrog četrtilijona dolarjev in izginil, je postala mednarodna afera, in več držav se je pridružilo iskanju. Kakor govore nekatera poročila, se je odpeljal z ladjo v Južno Ameriko.

SMRTNA KOSA

Chicago, Ill. — V torek dopoldne je preminul rojak Andrej Kordež, stanujoč na 2027 West 22nd Street. Na mrtvaškem odru leži na svojem domu, na omenjenem naslovu. Umrli je v starosti 59 let. Doma je bil iz fare Selce pri Škofiji Loki. Pogreb se vrši jutri v petek dop. iz cerkve sv. Stefana. Žaljočim sorodnikom naše globoko sožalje. Pokojniku pa R.I.P.!

Iz Jugoslavije.

OGENJ UNIČIL GOSPODARSKO POSLOPJE V SAVINJSKI DOLINI. — NESREČNO SREČANJE OROŽNIKOV. — RAZNE NEZGODE. — KORUPCIJA Z ŽELEZNIŠKIMI PRAGOV. — DRUGE RAZNE VESTI.

Velik požar.

Polzela, 24. okt. — V celo vrsto požarov, ki so letos zadel Savinjsko dolino, moramo zabeležiti danes nov slučaj. Ob petih zjutraj je začelo goriti gospodarsko poslojce last Anton Mešiča, posestnika in župana. Vzrok požara ni znan.

Goreti je začelo v krmi ob petih zjutraj. Dvaintrideset metrov dolgo, popolnoma zidano, pred dvema leti novo gospodarsko poslojce je bila namah v ognju. Prihitele so požarne brambe iz Polzele, Parizelj in Braslovč. Vkljub temu, da je bila pomoč takoj na mestu, voda zraven, so pogoreli vsi leseni deli popolnoma, ogromna zaloga krme ter okrog 600 kg hmelja, ki je bil že prodan ter že pripravljene vreče za basanje. Zgorela je tudi nova slamoreznica, mlatičnica, žitni čistilnik in električni motor. Posestnik je zavarovan.

Kdor je videl to novo popolnoma moderno poslojce, zidano z betoniranimi podi, se mora naravnost čuditi divji sili ognja, kako je uničila stavbo. Posestnik je imel vso zalogo krme shranjeno na poslojcu. V njej je našel ogenj dovolj snovi za širjenje. Ravno pred zimo stoji posestnik brez najmanjše krme za množično živino.

Nesrečno srečanje dveh orožniških patrolj.

Orožniška podoficijska šola v Kamenici je zadnje dni imela svoje vežbe na pobočjih Fruške gore. Že nekaj dni pa se tam okrog klati tudi nek razbojniška tolpa, ki je med prebivalstvom izvršila že več vlomov in so bile o njej obveščene okoliške orožniške stanice, ki so na lov za razbojniki poslane svoje patrolje.

Ena taka patrolja je že prišla na sled lopovom. Nesreča pa je hotela, da se je namesto razbojnikov iz nekega precej oddaljenega skrišališča pojavila patrolja orožniške podoficijske šole, ki je menila, da ima pred seboj patroljo tovarnišev, ki markirajo sovražnika. Patrolja orožniške podoficijske šole je začela streljati s slepmi naboji, a prava orožniška patrolja je v domnevi, da streljajo razbojniki, odgovorila z ostro salvo. Posledica je bila tragična. Strel je zadel orožniškega podnadrednika Milana Korača, ki je po par minutah izdihnil.

Velike goljufije z železniškimi pragovi.

Na ovadbo železniške direkcije v Zagrebu je bilo v Banjaluki aretiranih več oseb, ki so izvršile velike malverzacije na škodo države pri prodaji in sprejemanju železniških pragov. Razen dveh višjih uradnikov tamkajšnjega gozdnega podjetja "Pobeda", Steve Pi-

letina in Grgura Mitroviča, je bilo aretiranih še več železniških uradnikov. Izvršene so bile preiskave v pisarni aretirancev in so bili vsi spisi izročeni predsedniku okrožnega sodišča, ki bo določil preiskovalnega sodnika v tej aferi. Pri preiskavi so našli ponarejen državni pečat za signiranje železniških pragov. V interesu preiskave so podrobnosti o aferi še tajne, toda že sedaj je znano, da bo afera zavzela velike dimenzije in bo v njo vpletenih več uglednih oseb, ker gre za sto in stotisoče, za katere je država oškodovana. Ta doogdek je v Banjaluki, zlasti med trgovskim svetom izzval veliko zanimanje. Med aretiranci je tudi višji železniški uradnik zagrebske direkcije ing. Goranin. Do odkritja je prišlo na ta način, da je odpuščen uradnik "Pobede" Fabjan Stipanovič prijavil oblastem, da se za dalj časa gode pri železniški upravi malverzacije.

Tovarni vlak skočil s tira.

Logatec, 25. okt. — Na progi med Rakekom in Logatcem v bližini Planine je danes zjutraj ob 4:40 iztiril tovorni vlak 641. Pet praznih vagonov je bilo močno poškodovanih, človeških žrtev pa k sreči ni bilo. Iztirjeni vagoni so popolnoma zaprli promet na obeh tih. Iz Ljubljane je kmalu po obvestitvi o nesreči odhitel pomožni vlak z delavci, ki so progo do 10:20 dopoldne zopet očistili, nakar je bil promet v popolnem redu vzpostavljen.

Preiskava bo ugotovila pravi vzrok nesreče kakor tudi obseg materialne škode.

Nezgode v Mariboru.

38letnega pomožnega delavca na blagovnem kolodvoru, Ivana Maroha iz Pekar, je neki tovorni voz s tako silo zadel ob desni bok, da je dobil težje poškodbe. — Na opolzku tlaku je padla na Slomškovem trgu 29letna Alojzija Murko ter se ranila pri tem na desni kolonici. — Na Glavnem trgu se je zgrudil brezposelni pomožni delavec Franc Slaček, ki ga je napadla božjast. Po padcu na trdi tlak je bil v hipu ves v krvi. Rešilna postaja je nudila vsem prvo pomoč in jih odpeljala potem v bolnico.

Smrtna kosa.

— V Ravnah pri Guštanju je umrl Rudolf Miller. — V Gomilici, Slov. Krajina, je umrl 74 let stari Stefan Lebar. — V Ljubljani je umrla Marija Čerkez. — V Zabukovju pri Sevnici je preminul Anton Ivnik. — Na Gaštelju pri Kranju je umrla Marija Šnidova. — V Spod. Lučah je ugrabila smrt Antona Mlakar. — V Mariboru so umrli: 77 let stara Elizabeta Škof; 18 let stara Ana Hauptman in Alojzij Jarčič, star 63 let.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$6.00
For half a year 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kje kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnje število v tednu je čas do četrta dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vraca.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Razni --- misijonarji

I.

Misijonsko delo ali delo misijonarjev se smatra za nekaj vzvišenega. Dobro se še spominjam, kako sem zastrtel, ko mi je prijatelj na gimnaziji pokazal misijonski list in me opozoril na delo misijonarjev.

Zvišenost je seve odvisna od zvišenosti misije same, smeri, vsebine, vrednosti misije, toraj od kakovosti misijona, na kakršnega se misijonarji podajo ali so poslani.

Imamo najrazličnejše misijonarje. Navadno imamo pred očmi verske misijonarje, ako govorimo o misijonih. Kolikor verskih skupin, toliko je takih misijonarjev, ki grejo in delajo za razširjenje svojega verskega prepričanja. Govorimo pa tudi z vsjo opravičenostjo o misijonarjih ateizma, materializma, boljševida, nihilizma, komunizma. Lahko bi še razvrstili misijonarje v neposredne in posredne. Prvi imajo zahtevano misijo pred seboj, drugi vršijo svoje misijonsko delo le bolj nenameravano, postransko, toraj neposredno. Marsikdo bi utegnil protestirati, ako bi ga imenovali misijonarja, dasi je misijonar v tem ali drugem pomenu, pri tej ali drugi misiji.

Ali je g. Molek kak misijonar, in v katero vrsto bi spadal, o tem nočem razpravljati. To niti ni glavno. Vsekako spada tudi on med misijonarje, kakor je razvidno iz smeri, katero zastopa v Prosveti.

Najmanj se g. Molek rad pobavi tudi s — krščanskimi misijoni in misijonarji.

V št. 238 Prosvete ima članek: "Pobijanje 'materializma'." To je pravcati — misijonski članek, ker se bavi s krščanskimi, katoliškimi in tudi slovenskimi misijoni, in z misijonom — materializma.

Članek začne s poročilom iz nekega zborovanja voditeljev metodistične sekte protestantske cerkve in govorom nekega McGregora o misijonskem delu v Aziji. G. Moleka roba zanima, saj pravi: "Njegov govor je zanimiv, ker osvetljuje najnovjšo tendenčnost ameriških evangelistov, ki osrečujejo orientale s svojim fundamentalističnim bunkom".

Z bunkom je g. Molek kar pri rokah, in ta bunk bi obstajal v tem-le:

"McGregor je rekel, da ima krščanski misijonar vedno več težav na Kitajskem, zlasti pa na Japonskem. Včasih je misijonar pobijal domače vere in uvajal zapadne navade med domačimi, danes pa mora delati baš narobe: pomagati mora domačinom očuvat njihovo staro kulturo in pobijati mora 'ateistični materializem, ki prihaja z vedami vred z zapada'."

Moderna Japonska — je nadaljeval McGregor — je z ameriško in evropsko civilizacijo vred osvojila tudi 'zapadnjaški materializem'. Domača religija naglo propada, ker ne vzdrži moderne znanosti. Pri nekem štetju dijakov na Japonskem se je pokazalo, da je med 5000 dijakih štiristočete ateistov.

To je 'katastrofalno' za Japonce, meni McGregor. Zato imajo misijonarji danes drugo nalogo. Pomagati morajo Azijatim v boju 'za ohrano njihove stare kulture, ki je v nevarnosti pred industrializmom in materializmom iz Amerike in Evrope'."

Jaz se ne morem spuščati meritorično v naziranja od strani g. Moleka pri delu protestantskih misijonarjev, ker nimam pri rokah besedila protestantske smeri tega dela, in se s smerjo teh misijonarjev ne strinjam. Sodim, da je kriti-

ka teh misijonov zelo opravičena. Ali je pa vse misijonarjenje goli — bunk, kakor sodi g. Molek, moram njemu pripustiti.

Stvar pa zadene tudi katoliške misijone in misijonarje, ako gre za ohranitev — kulture in zajezenje materializma. G. Molek se moti, ko piše:

"To je zdaj krščanska misija v Aziji. Budizem, šintoizem in vsaka druga 'kriva vera' lahko živi poleg krščanstva, ker je boljša kot 'materializem'..."

Kultura n. pr. pri Japoncih, Kitajcih je res nekako spojeva z njih verskimi naziranjmi, a nikakor ni ravno slaba, toraj vredna, da se jo ohrani, niti ni le posledica, sad njih verskih naziranj. Ako se skuša ta narodna kultura ohraniti in obvarovati pred razjedajočim materializmom, še nikakor ne sledi, da naj se ohrani tudi budizem, šintoizem... kot tak, in vsaj katoliški misijonar ne more imeti namena, da štiti budizem, šintoizem, ko štiti dotično kulturo pred golim materializmom. Mislim, da tudi pri protestantskih misijonarjih stvar ne more biti drugačna, in je le g. Molek preveč zagrabil, ko je radi kulture zagrabil tudi za "krive vere", katere bi protestantski misijonarji štutili.

To je ena stran Molekovega zanimanja za misijone.

JANEZ OD SV. JOŠTA SPET MED NAMI. San Francisco, Calif.

V mojem zadnjem dopisu se nisem čitateljem pravilno predstavil. Ker je pa to važno, naj torej o sebi tudi povem, kdo sem in kaj sem, da se bomo poznali in bolj ljubili med seboj, saj menda ljubezni in sloge malo kdo bolj potrebuje, kakor mi Slovenci.

Moje formalnosti so sledeče, bodisi, da sem povabljen oficiele ali neoficiele. Vedno nastopam tako le: Torbo imam na rami, seveda zato, da vanjo mečem novice. Potem pa s pipo v ustih — o tisto pa že, pipa in jaz sva namreč eno...

Zadnji teden sem se udeležil seje direktorjev za Slov. Dom. Mislim sem si, češ, grem malo pogledat, če se denar od S. D. res tako razsipava, kot bi nekateri radi predbacivali. Začel sem moledovati in dokazovati, da rabim novo pipo, da sedanja je že stara toliko, da bi lahko volila dne 5. novembra. Prosil in prosil sem, da naj mi kupijo novo, pa vse moje prošnje so bile bob v steno. Še bi bilo mogoče šlo, ali blagajnik si ni dal nič dopovedati. Mislim sem si, dokler imamo takega finančnega ministra pri blagajni, lahko brez skrbi zaspiamo. Veste pa jim nisem nič zameril, sem si mislil, če je pipa bolj stara, bolj hudo duha, bom pa včasih malo pod nos podkažil dopisniku v "Prosveti", kadar se bo zopet predrnil brez vsake podlage napadati naprave pri Domu, kot n. pr. zadnjič, ko se je zaletaval v naš novi napravljeni odel.

Zadnjič sem bil povabljen na obed k prijazni slovenski družini Judnič, ki so se tukaj naselili pred enim mesecem iz Ely, Minn. Pri mizi nas je bila velika družba zbrana. Na programu za ta dan je bila "buja". Skoro sem zavriskal samega veselja. Veseli spomini so se mi obudili na dragi Calumet, Mich. kjer sem bival kakih 20 let. Tam je "buja" na piknikih še posebno, če sta bila brata Plavec komandanta. Upam, da vsi tisti Calumetčani, ki radi "bujo" jedo še vsi živi. Enkrat sem čital v enem listu tu v S. F. kaj da mora človek napraviti, če hoče dočakati starosti 100 let? Prvič mora pozabiti, da je star, drugič pa ne sme pozabiti gledat na obe strani, kadar gre čez Market street, jaz bi pa še to le dodal: pa "bujo" mora jesti 99 let. San Francisco je seveda imenitno in slavno mesto. Koliko je vreden samo krasni Golden Gate Park. Ali da ga moreš premakniti, tam kjer stoji Calumet, a Calumet pa tja kjer stoji San Francisco, jaz bi to precej storil. Ah, kako bi bilo to imenitno, ker je tukaj milo podnebje, bi lahko imeli piknika pozimi in poleti. In "oh, buja ali year around!"

Ali človek obrača. Bog pa določuje in boguje. Oh, kaka hitra sprememba! Zdravniki tu v S. F. na kliniki so mi pa ravno danes prepovedali, da besede "buja" ne smem več slišati. Toraj dragi mi čitatelji(ce), poslušajte kakšno smolo sem imel. Pred kratkim sem imel nekaj uradnega opravka pri našem priljubljenim Rev. Fr. Turku. Ko pridem pred vrata, se fiho zravnam, pipo radi u-ljudnosti stisnem v žep, pozvonim, in sami gospod mi pridejo vrata odpret. Dobra znanca sva si, še celo mala kolega, kajti na zadnji vinski trgatvi so mi celo dovolili, da lahko poročam ljudi (ne zverine). Povabijo me seboj, kjer sva se živahno pogovarjala in jaz sem zapazil, da me nekaj začudeno, postrani pogledujejo. Mislim sem si, kaj mora neki to bit. Pa na enkrat me vprašajo, čemu, da imam torbo na rami. Zdaj sem bil v zagati. Rekel sem, da sem mislil, da začne danes sneg in da sem mislil na lov in jo še sedaj čeli dan

okrog nosim. G. župnik so se nasmelji in začudeno vprašali, kaj oktobra v San Francisco sneg? Zdaj je tu vendar najlepše vreme. V zagati sem bil in že sem začel godrnjati čez presneto "bujo", ki me je sprazvila v tak položaj, da sem mislil, da sem na Calumetu v župnišču ter da s Father Klopčičem take klobase jeva, ki se morajo sproti peč pri ustih kadar se jedo, pa sem bil v župnišču v San Francisco, kjer so bila vsa okna odprta radi vročega vremena. Torej vidite, kakšno grozno sem se zmotil. Vse to pa seveda samo zato, ker se nisem hotel Fathru izdati, da imam torbo zato, da v isto novice zbiram.

Poslovala sva se z blaginjo gospodom, kateri me sprejmejo do vrat, nakar si krepko stisneva desnico in želiva eden drugemu lahko noč.

Ko pridem do Van Ness ulice, da počakam karo, sem še le enkrat globoko oddahnil in sam pri sebi rekel, čast Bogu, da sem tako izrezal.

Sedaj pa dragi čitatelji(ce) od vas je odvisno, da se izrazi-te, če je bil to "close call" ali ne. Jaz bi namreč rad vedel, če je kje kaka duša na tem božjem svetu, da z mano simpatizira. Pridem še!

Janez od sv. Jošta.

TO IN ONO IZ ALLIQUIPPE. West Alliquippa, Pa.

V naši naselbini je veliko zanimanje za filmske slike KSKJ., ki se bojo tudi pri nas kazale in sicer 25. novembra.

Katerega sem še vprašal: "Bodeš šel na slovenski 'show'?" — mi vsak odgovori: "Gotovo, saj se nisem imel prilike videti slovenskega, odkar sem v Ameriki."

Zelim, da bi se res polnoštevilno udeležili vsi iz West Alliquippe in bližnjih naselbin ne glede kakšnega prepričanja ste. V najem smo vzeli slovaško dvorano, ker slovenska je premajhna za premikajoče slike.

Delajo tukaj naši rojaki še zadosti povoljno. Dosedaj še ni take brezposelnosti kot čitam od drugod. Pritožujejo se pa nekateri, da imajo vedno težje delo in manjši zaslužek. Ko pride domov eden kot drugi, se pa malo s ta novo kapljico pokrepča ter pozabi na vse težkoče.

Posebnih novic med Slovencei ni, od drugih pa ne bom opisoval. Zatorej vsem čitateljem Amer. Slovencev lep pozdrav!

FINŽGARJEVA ZABAVA V SHEBOYGANU. Sheboygan, Wis.

Vsa društva po naselbinah prirejajo veselice in zabave. Nobeno društvo ali klub se ne da voditi naprej, ako ni v blagajni nekaj grošev. Ako klub priredi še tako majhno igro, a stroški so gotovo. Naš dramatični klub "Finžgar" je imel to leto precej stroškov. Kupili smo obleke, lasulje, šminko

Laudonu, ki jo je zložil vesel narodni pevec takoj, ko je bila zavzeta znamenita trdnjava.

Stoji, stoji tam Beli grad... Daleč po svetu je prišel Tomej pozneje še kot vojak. Mislim, da na svojo domovino in na Anko, ki jo je vedno ljubil, in dvomil, ali jo še vidi kedaj.

Po leta po Andrejevi žalostni smrti je sprejela Anka pismo od Tomeja, v katerem ji sporoča žalostno usodo ljubljenega brata. Neizmerna je bila njena žalost, saj je vedela, da je vse to zakrivila ona sama vsled razmerja pisarjem. V tolažbo ji je bil edinole mali Bogdanček, ki je zagledal med tem časom luč sveta. Koliko ur je sedela ob njegovi zibelki in točila bridke solze, saj je bila tako osamljena; samo kadar se je nasmehljalo dete in prožilo nežne ročice proti nji, zaigral je lahek nasmehljaj okoli njenih ust.

Bili so to solčni trenutki sredi temnih dni.

Pri komisarju v Celovcu.

Po udih tresel ga je mrz, Od jeze bil mu blede obraz.

pa dobro poznane razmere med našimi ljudmi. Hvalil nas je, ker je naša naselbina edina in nimamo tistih nesrečnih prepričav in strank, kar je največje zlo za vsako naselbino. Neka ženska, ki je sedela blizu mene, je pošepetala, da bi ga hotel poslušati celo noč. Pozna se mu, da je prepotoval že mnogo krajev in da so mu poznane naše naselbine.

Drugi dan, v ponedeljek, si je ogledal tukajšnje rudnike ter velike bakrene mlina in topilnice, katere so izmed največjih na svetu.

Zapustil nas je z malo drugačnim mnenjem, kakor ga je imel, predno nas je spoznal.

Za prihodnji mesec pa se nam obeta izreden užitek. Prvič v zgodovini Calumeta bomo imeli priliko slišati opernega pevca, Slovence Svetozarja Banoveca. Nastopil bo v nedeljo popoldne dne 8. dec. v italijanski dvorani. Na predlog društva sv. Jožefa so se zavzela vsa tukajšnja slovenska društva ter skupno aranžirala prihod g. Banoveca. Ker toraj sodelujejo vsa društva, je uspeh skoraj zagotovljen. Želijo je, da vsi Jugoslovani posejeto ta koncert, ker imamo malokdaj priliko prirediti kaj takega in mogoče je ne bomo tako hitro zopet imeli. G. Banovec je izvrsten pevec in kritike, katere prihajajo iz naselbin, kjer je dosedaj nastopil, so zelo laskave; poslušalci kar ne morejo prehlaliti njegov krasen, izvežban glas.

Največje zadovoljstvo mu bomo dali s tem, da napolnimo dvorano do zadnjega kotička. Toda o tem hočem še več poročati pozneje.

Sedaj se nam ponuja sneg, toda ozračje še ni dovolj zimsko in brzo zginje. Toda ne bo dolgo, ko bomo dobili pravega, tako proti koncu tega meseca, ali v začetku decembra po navadi zapade in potem ne vidimo več kopnega do aprila.

Letos se je tudi pri nas precej izprešlo. Ker je bilo grozdje veliko ceneje kot drugo leto, so si ga nekateri privoščili malo več kot po navadi.

Delavske razmere so se dovolj povoljne, to je, rudniki obratujejo s polno paro. Od drugod slišimo, odslavljajo dnevno na tisoče delavcev in vsa znamenja kažejo, da bo ta zima za nekatere huda. Veliki polom v delnicah gotovo ne pomeni, da se časi zboljšujejo, ampak naobratno. Toda drugogega ne moremo storiti kot čakati, kaj prinese bodočnost.

Jos. Chesarek.

Namen posevčju sredstvo. — Lastnik kemične čistilnice je pustil na lastne stroške vse klopi v parku pred svojo tovarno sveže prebarvati.

Kako se je mogel odločiti za toliko požrtvovalnost? — Požrtvovalnost? Že danes so mu zaradi teh klopi prinesli v čiščenje sedem oblek in 18 hlač.

Minulo je dve leti od Simanovega sejma. Prvotno razburjenje se je poleglo. — Ljudje se niso dosti zmenili za cesarske odredbe, zakaj zdale so se jim pretirane, nekatere celo smešne. Stara ukoreninjena navada pri kmečkih ljudeh se ni dala odpraviti. Tako so hodili zopet v procesijah po bližnjih župnijah kakor nekdanj Običani so bili na žeganju v daljnih Selah, kjer so praznovali farnega patrona sv. Urha, iz Sel so prišli romarji v Zitaro vas petek D. M. sedem žalosti, iz Kaple in Reberce je šla procesija, in sicer prav mnogostevilna, na dan Najdenja sv. Križa v Zitaro vas, Kapelčani so prišli kakor navadno na križovo sredo na Reberco. Jezerjani so se tudi ojnali, čes stare procesije se morajo obdržati, in župnik Martin Wiser, ki se je dosedaj bal zamere pri oblasti, se je udal ponosnim, a obenem vernim Jezerjanom. Tako se je zbrala na dan sv. Anete leta 1787 velika množica ter šla čez Jezerjski vrh v Kaplo častit sv. Anjo, ki je imela v posebni kapelici svoj oltar. Zato pa so zopet Kapelčani vrnili procesijo na Jezerjsko, kamor je došel tudi župnik iz Kokre.

PODLISTEK

Dr. Ozbolt Ilanig:

KAPELSKI PUNT

"Neka temna slutnja me navdaja, vem, da najdem tu svoj konec. Pozdravi mi Anko in bodi ji zaščitnik, saj je sedaj sirota!"

"Andrej, vse storim zate, saj veš, da sva si bila vedno dobra, in tudi Anko sem ljubil."

"Bog te obvari!" reče še Andrej in v tem trenutku nastane strašen krik. Turki so na urnih konjih dosegli bežeče Avstrijce, ki so se gnetli naprej po ozki cesti. — Zdajci so pridli Turki med nje in sekali na vse strani. Da so se Avstrijci rešili, so krenili v stran, a to je bila njih poguba. Vsled močvirnih tal so se začeli pogrezati. Vedno bolj globoko so lezli v zemljo. Ko so Turki to zapazili, so jezdec na konjih sekali po nesrečnih vojaki.

Tomej je bežal naprej in se srečno pretil na suho, odkoder je mogel bežati proti taboru. Izgubil je Andreja izpred oči. Ravno kar so pridrveli štirje jezdec za gručo, v kateri je bil Andrej. Rešitve ni bilo druge, kakor skočiti v stran. Tako je storil tudi Andrej — a gorje — ni mogel dalje; komaj je hotel dvigniti desno nogo, se je pogreznil z levo tem bolj globoko. Vihtel je z rokami, da bi se dvignil iz močvirja, toda nikamor se ni mogel ganiti. V tem pridirja Turek bliže njega. Andrej se mu postavi nasproti in hoče nastaviti puško v obrambo, a pregloboko je tičal v močvirju, da se ni mogel dosti hitro kretati. Bliskoma zavihiti Turek meč ter udari Andreja po glavi, da se skloni z vzklikom: Jezus, Marija, ves okrvavljen na tla in v kratkem za vedno zatisne svoje oči.

Tako je našel Andrej smrt daleč od svoje domovine in ljubljene sestre, kot žrtev pisarjevega maščevanja.

Prepozno je prišla tem vojakom pomoč. Ko so se skoraj že vsi pogreznil v močvirju in so jim posekali Turki neusmiljeno glave, so šele pognali topničarji sovražnika v beg.

Cesar Jožef, ki je imel v bližini svoj tabor, je moral vse to gledati. Silno vznemirljen vsled tega poraza in bolehen se je vrnil na Dunaj.

Le neznatno število je bilo onih, ki so srečno odnesli pete pred ljutim Turkom. Med temi je bil tudi naš Tomej. Vesel, da si je rešil življenje, je bil vendar potr, ker je izgubil svojega najboljšega prijatelja; ni imel nobenega veselja več in tako mu je bilo zelo všeč, da se je boj proti Turkom še nadaljeval.

Cesar Jožef je imenoval v tem času pri vojakih toliko priljubljenega generala Laudona za vrhovnega poveljnika cele vojske, ker je uvidel, da je le on pravi mož za vodnika vojne proti Turkom. Nastalo je silno navdušenje med vojaki, vriskali so veselja in se objemali. Tudi koronški polk je odkorakal h glavni vojski ob Donavi, zakaj Laudon je imel namen zavzeti Beograd.

Vojna sreča se je tudi res obrnila na boljše; meseca septembra 1789 je zavzel Laudon glavni Beli grad in med tistimi, ki so korakali v zavzeto mesto, je bil tudi Tomej. Prepevali so vesele pesmi, posebno o

Laudonu, ki jo je zložil vesel narodni pevec takoj, ko je bila zavzeta znamenita trdnjava.

Stoji, stoji tam Beli grad... Daleč po svetu je prišel Tomej pozneje še kot vojak. Mislim, da na svojo domovino in na Anko, ki jo je vedno ljubil, in dvomil, ali jo še vidi kedaj.

Po leta po Andrejevi žalostni smrti je sprejela Anka pismo od Tomeja, v katerem ji sporoča žalostno usodo ljubljenega brata. Neizmerna je bila njena žalost, saj je vedela, da je vse to zakrivila ona sama vsled razmerja pisarjem. V tolažbo ji je bil edinole mali Bogdanček, ki je zagledal med tem časom luč sveta. Koliko ur je sedela ob njegovi zibelki in točila bridke solze, saj je bila tako osamljena; samo kadar se je nasmehljalo dete in prožilo nežne ročice proti nji, zaigral je lahek nasmehljaj okoli njenih ust.

ODGOVOR LOVŠETOVU

JARA GOSPODA TUDI V CLEVELANDU RAZKRINKANA

Kot največja slovenska našelbina v Ameriki, se je Cleveland vedno izkazal napram slovenskim umetnikom iz starega kraja zelo naklonjen. Na moj prvi dopis o "jari gospodi" sta iz Clevelanda odgovarjala dva dnevnika, mene obsojala in Vas zagovarjala. Oba dnevnika sta spremenila svoje taktiko in sta radi neke zloglasne plošče udarila po njih. Gotovi paprikar se je zgražal nad omenjeno "ljubljanjsko srajco". V Enakopravnosti čitamo "u...srajca". Torej debata je bila zaključena v Clevelandu. Mr. Janko Rogelj je veliko storil za te umetnike ne samo v Clevelandu, temveč tudi po drugih našelbinah. Čudil sem se, da je on priobčil članek v Enakopravnosti, v listu, ki ni niti katoliški in ne klerikalni. Zdi se mi, da je bil on eden izmed onih, ki je žel nevhvaležnost za svoje požrtvovalno delo. Naše ženske zamerijo Slovincu in Clevelandčanu, ker udrihata in se pohušujeta radi zloglasne plošče. Petje na tej plošči je dvojno. Zakaj torej udrihati samo po ženski?! Kakšno je to petje, ne vem. O tem vedo več v Clevelandu. Vem pa dobro, da so ameriški Slovenci spoznali balkansko kulturo slovenskih umetnikov za vedno. Mi, ki smo plačevali, smo bili hvaležni in zadovoljni. Oni, ki so in bodo odhajali, so nezadovoljni, ker niso več odnesli. S tem so izgubili svoj ugled in so škodovali drugim, ki bi morebiti želeli priti za njimi.

Prav vesel me, da ga Lovšetova odgovarja v dveh listih v Ameriki. Še boljše bi bilo, da bi kot ugledna gospa priobčila svoj zagovor v ljubljanskem listu "Jutro".

Ko je ta cenjena gospa pisala ta članek, se ni zavedala, da so se vremena ameriških Havajcev spremenila. Bolje, da bi molčala! Gotova vrsta naših inteligentov iz domovine gre po svetu in pride nazaj z napačnimi nazori. Omejeni ste bili in ste ostali (oprostite, da zopet rabim "krepak slog".) Potopise lahko piše vsaka žilva. Vprašanje pa je, ali ima pisatelj dovolj razsodnosti in zmožnosti, da piše nepristransko. In tega božjega daru primanjkuje "havajski" gospej iz Ljubljane v obilni meri. Povejte mi, ali imate Vi boljše izobraženo kot ljubljanski škof, ki je razumel petje naše mladine in je bil ganjen do solz, med tem, ko Vi, slavna operna pevka (kakor ste se izrazili) nimate posluha za petje naših otrok, ki pojo boljše kot v katerikoli ljudski šoli v Ljubljani. Mene prav malo briga, kako so Vaši omenjeni ljubljanski prijatelji razumeli Vaš članek. Gre se za dobro ime ameriških Slovencev, ki veliko žrtvujejo za žile, v katerih se vzgaja njih mladina.

Pomilovanja vredna je lepa Slovenija, ki trpi na svojem dobrem imenu radi gotovih elementov, ki se ponižajo večsah med nas iz same čiste dolarske ljubezni. Nikar ne hodite semkaj iz sebičnosti, ker to ne utjuje vezi ljubezni, ki jo dolgujemo domovini.

Iz Vašega članka, ga Lovšetova, namenjenega meni, vidim, da Vas zapuška spomin in da zahtevate pojasnila. Citirate: "Imam na razpolago finančne grehe iz Sheboygana in pismo ugledne gospe iz Clevelanda, kar jari gospej ne bo v čast. Prav je, da se potegujete za svojo čast in poštenost. Moje pojasnilo je sledeče:

1. Vi ste potovali iz Ljubljane v Ameriko z neko ugledno družino iz zelene Štajerske. Na potovanju ste si izposodili od te družine gotovo svoto denarja z zagotovitvijo, da to povrnete, kadar pridete

v Sheboygan. V Sheboyganu ste bili in ste se tudi sestali s to družino, toda žalibog, pozabili ste poravnati svoj dolg. To Vam povem, ker tako lepo prosite v Vašem članku in da storim svojo duhovsko dolžnost, na katero me blagohotno opominjate, kakor sledi: **Pozivljam torej Vas in ugledno gospo iz Clevelanda, da mi nemudoma sporočite moje finančne grehe, saj Vam mora biti kot katoliškemu duhovniku vendar na tem, da ne živim dalje v grehu, temveč, da se čimprej poboljšam. Prosim torej, bodite kavalir in pomagajte grešnici, ki se svoje krivde ne zaveda, ali pa poučite mero-dajne faktorje, da oni, ki krade čast, greši ravno tako kot oni, ki krade denar. V Evropi je to greh zoper sedmo božjo božjo zapoved. Kaj pa v Ameriki?**

Odgovor: Distinguo! Kar se tiče finančnih grehov je zoper sedmo božjo zapoved tudi v Ameriki, vse drugo, kar omenjate, pa spada pri nas v 8. božjo zapoved. Mogoče ste imeli slabega kateheta, da Vam ni dovolj jasno razložil razliko med 7. in 8. božjo zapovedjo, ali je pa to Vaša krivda, ker niste bili pazljivi pri pouku.

2. Veliko pojasnila, kaj se godi za kulisami, boste dobili iz sledečega pisma, ki ne potrebuje nobene razlage: Cleveland, O., Aug. 25, 1929.

Častiti g. James Černe:—

Iskrena Vam zahvala za prelep in odkritosrčen dopis v Amer. Slovincu, zahvala tudi Amer. Slovincu. To se pravi za našega dobrega izobraženega Slovence se potegniti in potegniti se za naš dober slovenski narod v Ameriki. Bog naj Vam povrne brezštevilo-krat. G. Šubelj je bil zelo žalosten, ker so ga tako poniževali, posebno tukaj v Clevelandu, ampak nobeden mu ne more kake krivice očitati. Jaz ga že od prvega tedna poznam, ko je prišel v Cleveland in vse njegovo vedenje je bilo in je še vedno gentlemenško (dostojno).

Tukaj v Clevelandu so raznesli govorico, da ga nobeden več ne mara, ampak to je velika laž, le namreč nekaj jih je, ki so mu povsod skušali, kjer so mogli, ves ugled vzeti. Ali ga niso, tudi to bodo morali še pripoznati.

Mržnja do g. Šubelja se je pa takole začela. Ko je prvič prišel v Cleveland, je bil prav uljudno povabljen, da bi pri N. N. stanoval. On, nič hudega sluteč je radevolje in z veseljem sprejel in kakor je dobrega značaja, je bil hvaležen in obema N. N. kupil lep dar. Potem kmalu je bil KSKJ. banket društva sv. Marije Magdalene in so hoteli, da bi zapel pri tej veselici. Mrs. N. N. je pa pri družini seji rekla: "Le počakajte, jaz bom pa dobila, da bo Šubelj na našem banketu zastoj pel." Ko je o tem načrtu izvedel g. Šubelj, ni hotel zapeti ne zastoj in ne za plačilo. Potem se je pa huda jeza zbudila in so začeli se čez njega lagati. Zato je to zelo kruto, enega gosta povabiti, potem pa tako z njim narediti.

Ko je gospa Lovšetova prišla, so ji iskali koncertov s tem, da so v pismih udrihali čez g. Šubelja, njo pa hvalili. So menda mislili, da bodo s takim ravnanjem ga dol potlačili, ampak so sami ostali osramočeni. Gospa Lovše se mu je tudi zelo nevhvaležno izkazala; ker je imela tako malo koncertov, ji je on dal tri od svojih aranžiranih koncertov in skupaj sta igrala, da je več zaslužila. Od enega samega koncerta ji je 450 dolarjev poslal in čakal odgovora, in ko že ni bilo nič, ji je moral v

Dr. Martin J. Ivec

starosta slovenskih zdravnikov v Zdr. drž.

Bil je prvi vrhovni zdravnik K.S.K.J. in to celih dvanajst let. Sedaj je vrhovni zdravnik Družbe Sv. Družine v Jolietu.

V slovenski naselbini v Jolietu praznuje letos Dr. Martin J. Ivec srebrni jubilej svoje zdravniške prakse. — Za doktorja zdravilstva je bil promoviran l. 1904 in sicer na Ruski Medical College, Chicago University. Leta 1922 je nadaljeval svoje študije, in sicer eno leto na londonski univerzi, leta 1923 pa eno leto na dunajski univerzi. Vse študije je izvršil z izvrstnim uspehom.

Dr. Ivec je specialista za notranje bolezni ter grlo, nos in ušesa.

Rojen je bil v Semiču leta 1878. V Ameriko je prišel za svojo matero kot 10 letni deček. Klasične študije je dovršil na St. John's univerzi v Collegeville, Minn.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

NOVA VRSTA VOJAŠKIH PUSK.

Washington, D. C. — Vojnemu departamentu je bil predložen v odobritev nov model za vojaške puške, ki je znatno boljši, kakor dosedanja vrsta. Nova puška je napol-avtomatična, namreč, da sama repira po strelu. Po desetem strelu se mora z njo nabasati. Model ima kaliber .27. Predno ga bodo sprejeli, ga bodo postavili na temeljito preizkušnjo, in bodo najbrž tudi kaliber izpremenili na dosedanji .30.

PRIPRAVE ZA SVETOVNO RAZSTAVO.

Chicago, Ill. — Načrti za proslavo stoletnice mesta Chicago, ki se bo vršilo v l. 1933., so skoroda gotovi. Za kritje stroškov svetovne razstave, ki se bo priredila ob tej priliki, bo izdanih bondov za 10 mili-

jonov dolarjev. Glavno pozorišče proslave bo na Grand parku. S pripravljanim delom bodo pričeli v aprilu prihodnjega leta.

MOŽ, KI IZDELUJE ZLATO.

Naši čitatelji se bodo še spominjali "izdelovalca zlata" Tausenda, ki so ga aretirali v Monakovem, češ da je naveden goljuf. Tausend sedi še vedno v preiskovalnem zaporu, a kakor poročajo, je prišlo v njegovi aferi do senzacionalnega preokreta. Tausend se je bil ponudil, da bo izdelal neko količino zlata iz svinca pred sodno komisijo in to ponudbo so sprejeli. Eksperiment se je izvršil v monakovski kovnici denarja in ga je kontrolirala komisija, sestojeca iz ravnatelja in drugega visokega uradnika te kovnice, dveh policijskih uradnikov, preiskovalnega sodnika in državnega prav-

dnika. Tausenda so natančno preiskali, kakor tudi material, ki so mu ga dali na razpolago. In možu se je dejansko posrečilo pridelati znatno količino čistega zlata — tako vsaj pišejo monakovski listi. Tausend sedaj zahteva, naj ga takoj izpuste iz zaporu.

SLOVAR ZLOČINSKEGA JEZIKA.

Brazilska policija je prejela zloglasnega mednarodnega pustolovca Alberta Pinta, pri katerem je našla obsežne zapiske v neznanem jeziku. Kakor so dognali, je šlo za slovar mednarodnega zločinskega jezika, ki so ga bili sprejeli zločinci na svojem nedavnem tajnem kongresu v Leridi na Španskem. Tam so se domenili tudi glede osnovanja centralne tatarske organizacije. Brazilska policija je te svoje izsledke sporočila vsem policijskim direkcijam na svetu, slovar pa, ki so ga bili izdelali trije delegati leridskega kongresa, prevajajo sedaj na francoski jezik.

ČRNE BUKVE.

Sv. birokracij ali uradniški šimelj, t. j. mnenje gotovega uradništva, da je ljudstvo zaradi njega in ne ono zaradi ljudstva, še vedno živi. Rumunsko notranje ministrstvo pa skuša to misel pregnati. Začelo je sestavljati vsak mesec imenik tistih uradnikov, ki vrše svoj posel nemarno, neuljudno, ali ki se dajo podkupovati. Te "črne bukve" objavijo tudi časopisi in na tak način stoje uradniki in javni organi pod nadzorom javnosti.

Take "črne bukve" b' marsikod bile potrebne in bi koristile.

Rev. J. Černe, Sheboygan, Wis.

PREČITAJTE

Bilo je vroče nedeljsko popoldne. Meglena sopara je visela nad mestom. V mestnem parku stal je osamljen človek, naslanjajoč se na klop. Skupine ljudi, medlečih od vročine, šle so mimo njega — očitno na poti k obali. Pridružil se je množici.

Bilo je na povratku, da ga je doletela usoda. Približal se mu je človek, najprej molče ga premeril od pete do glave, in se potem nenadno zadril nad njim z vprašanjem: Morete dokazati, da ste zakonito prišel v to deželo? Odgovor je bil zmeden. Več vprašanj, zamotajočih vprašanj o glavarini, nastanjenosti in tako dalje. Sledila je aretacija in potem deportacija — vse z dosledno točnostjo stroja.

Pa zakaj? Radi nepoznavanja drastičnega zakona. Kako drago ga stane to nepoznavanje. Kaj mu je pomagalo, da je bil že devet let tukaj in da je imel prvi državljski papir? In "izključen za vedno" — odpravi zakon.

Kako mora reveža boleti, ako izve, da ta "nedolžni" popoldanski izlet ne bi bil končal tako tragično onega usodepolnega dne v sedaj tako daljni Ameriki, da je investiral par centov — za nakup časopisa. Kajti, približno ravno ob času, ko se je zgornji dogodek vršil blizu mednarodnega mostu, so skoraj vsi tujejezični časopisi za naslovom z debelimi črkami prinašali svareči članek FLIS-a o novem deportacijskem zakonu.

Neki star angleški pregovor pravi, da unča previdnosti je vredna funt leka. Mnogo te resnice leži za FLIS-ovimi članki. Njih svrha je pomagati ljudem, zlasti novodošlecom, da ne padajo v zanke in da si najdejo svojo pot v komplicirani novi deželi. Ti članki se bavijo z vsako stranjo ameriškega življenja, ameriških zakonov, ustanov, priložnosti, zgodovine, običajev. Ali, naj gre za zamotano legalno vprašanje, ki ga članek razpravlja, ali za enostavno vsakdanjo stvar, Foreign Language Information Service vedno stremi povedati nepristransko resnico.

Nešteto ljudi, ki so čitali članke "Mr. Flis-a", obrnilo se je nanj za osebni nasvet in pomoč. V zapiskih FLIS-a je naj-

ti mnogo patetičnih človeških dokumentov, ki govorijo o žalostnih izkušnjah in bridkih razočaranjih, ali tudi o hvali in hvaležnosti za prejeto pomoč. "To" je moj najsmrečnejši dan v življenju", vzkliknil je nedavno nekdo, ko mu je FLIS pripomogel urediti zamotano vprašanje glede zakonitosti bivanja v Ameriki in s tem omogočil prihod žene in otrok.

Deset let je FLIS izvrševal to človekoljubno delo. Zato je s težkim sremom morala ta organizacija odbiti mnogo ljudi, ki so se na njo obrnili za pomoč in nasvet, ker vsled pomanjkanja denarnih sredstev je morala zmanjšati število zaposlenega osebja. To je tem bolj žalostno, ker tekom tekočega leta se je obrnilo za pomoč in nasvet na organizacijo dvakrat več ljudi kot lani.

Da-li bodo Slovenci in drugi Jugoslovani v Ameriki imeli svoj posebni oddelek v prihodnjem letu, je v velikem obsegu odvisno od njih samih — od Vas. Tu Vam je prilika, da izrazite svoje mnenje.

Ali ste imeli korist od člankov FLIS-a in drugega čtiva te organizacije (brošure o naturalizaciji, kazipota za tujerodce in druge literature)?

Ali ste dobili nasveta in pomoči v svojih osebnih zadevah? Ali odobravate delo FLIS-a, da seznanj Amerikane s prispevki Vašega naroda k ameriški življenju?

Ali je Vam kaj na tem ležeče, da ta oddelek še nadalje obstoji in da imate mesto, kamor se morete obračati v bodočnosti?

Ako je temu tako, tedaj glasujte za FLIS-a. Ni treba, da greste na volišče, da oddate svoj glas. Enostavno odtrgajte svoj naslov, ki je natiskan na tem časopisu ali pa na omotu listega, in pošljite ga slovenskemu oddelku FLIS-a (Foreign Language Information Service), 222 Fourth Avenue, New York City. To bo Vaš glas za nadaljevanje slovenskega dela. In ako premorete, priložite tudi po en ali dva dolarja in pripnite svoj naslov k bankovcu. To bo pomagalo, da naberemo \$1500, ki jih potrebujemo za l. 1930 za ta odsek. (Ostalo bodo dali Amerikanci).

Na vsak način pa ne pozablajte "glasovati"—za FLIS-a.

Denar v Jugoslavijo brzojavnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:	Za dinarje:
\$ 5.00 .....\$ 6.15	200 Din .....\$ 4.45
10.00 ..... 11.25	500 Din 9.80
15.00 ..... 16.35	1000 Din 18.90
20.00 ..... 21.45	1500 Din 28.00
25.00 ..... 26.55	2000 Din 37.00
35.00 ..... 36.70	3000 Din 55.40
50.00 ..... 51.90	4000 Din 73.50
75.00 ..... 77.50	5000 Din 91.60
100.00 ..... 103.00	10000 Din 182.00
200.00 ..... 204.00	15000 Din 273.00
300.00 ..... 306.00	20000 Din 363.00
400.00 ..... 407.50	30000 Din 543.00
500.00 ..... 509.00	40000 Din 724.00
600.00 ..... 610.50	50000 Din 902.00
700.00 ..... 712.00	60000 Din 1082.00
800.00 ..... 813.00	70000 Din 1260.00
900.00 ..... 914.00	80000 Din 1441.00
1000.00 ..... 1015.00	90000 Din 1620.00

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobeni drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Uradujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob torkih in sobotah do 8:30 zvečer.

KAPITL in PREBITEK .....\$ 300,000.00
PROMET IN VIRI NAD \$3,500,000.00

KANADSKI VESTNIK

Urejuje Rev. A. Mlinar, Eston, Sask., Canada.

Prispevki in dopisi za Kanadski Vestnik se naj pošiljajo na njegov naslov.

NADŠKOF V REGINA UMRL.

Eston, Sask.

V soboto, 26. oktobra ob šestih zvečer je za vedno zatisnil oči naš priljubljeni nadškof Olivier Elzear Mathieu, star 76 let. Z njim je padel stebel cerkvenega in socialnega življenja. Bil je on oseba svoje vrste; bil je nekaj izvanrednega. Glavna poteza njegovega življenja bila je mir. Mir vsem. Zategadelj pri njemu ni bilo razlike med malimi in velikimi; reveži in bogatini, učenimi in priprostimi. Vsem je bil vse. Slavne odlike ga niso prevzele in neuspehi ne ponižali. Bil je zelo učen zraven pa skromen in skrajno darežljiv. Od njega se pravi, da denarja ni poznal in nasprotnika ni imel. Vse ga je ljubilo. Najbolj je ljubil priproste ljudi, uboge in pa svoje duhovnike. Vedno jih je imel kaj okoli sebe. Z njim smo se pogovarjali kot z očetom, prav po domače in pri njemu smo bili doma. Njegova velika priljubljenost obstajala je v tem, da je od njega vsak odšel bolj kot je prišel. Vtis njegove osebnosti bil je viden, bil je občutljiv.

Prav je omenil nadškof iz Winnipeg pri pogrebu besede Sv. Chrysostoma ter jih obrnil na našega nadškofa "Srce Kristusovo bilo je srce tega nadškofa." Bil je mož idealen in vnet za vse dobro. Naravnost je sovražil z sveto jezo krivico. Bil je drugi Slomšek. Njegova beseda bila je vedno prijazna in mila: "Ali vas ni učil kot učenik v Izraelu" je nadaljeval nadškof v pridigi. "In kaj je vas učil? Samo to kar mu je ukazovala sv. cerkev in kar je s pomočjo sv. Duha spoznal za vaše dobro, nič več nič manj. Ob času in izvan časa vas je učil in njegove besede niso bile sladkost človeške vednosti, ampak globoko v srce, pa lepši še je vas učil z svojim ljubeznivim vzgledom." . . . v njegovem življenju ni najti prevzetnosti, nič bahanja nič nadležnosti in pri vsem tem v svojem srcu nič ni skrival. Videl si ga priti in oditi, vedno ravno isti je bil, odkrit kot odprta knjiga. Ponudil ti je vedno svojo odkritosrečno pomoč, v njem zla ni bil. Zaključil je nadškof Sinnot iz Winnipeg govori z besedami: "Božje kraljestvo je mir in veselje v sv. Duhu. Bilo je božje kraljestvo na zemlji, katero je nadškof Mathieu iskal časa svojega življenja: naj bo mir in veselje v Sv. Duhu njegov delež sedaj in na veke."

V svojih letih bil je rajni nadškof profesor, potem od l. 1899 pa devet let rektor Laval universe v Quebec, ki je najslavnejša univerza ne le pod angleškim žezlom, ampak na ameriških tleh sploh. Lepo je omenil o njem Kardinal Rouleau v svoji pridigi: "Duri njegove sode so bile vedno odprte vsakemu, kakor je bilo njegovo srce". Resnica je, da se je vsak rad zatekel k njemu po tolažbo, nasvet in navdušenje. To pa na univerzi niso bili samo njegovi učenci, bili so vsake vrste ljudje od najvišjega do zadnjega. Ko je bil pri meni na birni, se ljudij res ni mogel znebiti. Vse je bilo okoli njega. Pošalil se je rad in vsakdo je hotel imeti kak spomin od njega. Koliko podob in medalj je on tukaj kot nadškof razdelil, le sam Bog ve. Kot škof in nadškof v Regini, kamor je l. 1911 prišel, je kmalu postal središče izobraženega sveta brez razlike vere in narodnosti. Omenil sem pred leti, da ko sem prišel v Regino, je ravno isti dan bil na obed povabljen tudi tedanji premier Charles

Dunning — ne-katoličan. Nadškof ga je kaj rad imel. Bil pa je tudi fant, da mu ni bilo para. Sedaj je kanadski minister železnice etc. Enkrat grem z nadškofom od večernice iz katedrale domu. Tisti večer je bil nadškof meni izročen v varstvo. Med potom ga vprašam, kako je kaj premier? Pa je tako navno odgovoril: "Oh Charly is a good boy". Tega ne bom pozabil. Prišli so k njemu na obisk in po nasvet vsakovrstni državniki, uradniki, profesorji in da ne pozabim, prvine nekatoških pridigarjev. Nekaj jih je postalo katoliških.

Kako o njemu sodi nekatoški svet, povzamem iz "Regina Leader", ki piše: "Velik državljani — velik v polnem pomenu besede — je preminul in zapustil pozorišče. Nadškof Mathieu, voditelj Rimo-katoliške nadškofije v Saskatchewanu, bil je velik značaj in velik delavec svoje cerkve. . . katoličanom in ne-katoličanom bil je draga prikazen. . . to zavoljo svojega vselega razpoloženja, svoje prijaznosti, razsodnosti in ljubeznivosti. Njegovo življenje je bilo posvečeno višjim ciljem. Sovražil je posvetno bogastvo in iskal krščansko obilnost. Njegovo življenje bilo je skorodna popolna nesebičnost in velikodušnost.

Bil pa je nadškof tudi slaven Kanadčan. Ljubil je svojo domovino iskreno. On je sprožil misel, kako da naj bo pravi Kanadčan, prijazen, odkritosrčen. Razdvojitvo ga je bolelo. Jedinost in vzajemnost je pridigal celo svojo življenje. Ravno kakor njegov mnogoletni prijatelj, Sir Wilfrid Laurier, največji državnik Kanade, je tudi on želel imeti v Kanadi narod, ki bi živel v miru in ljubezni in sporazumu med narodi in verami, mir, ki je tukaj zelo važen. Njegovo delovanje je utisnilo Kanadi neizbrisljivo smer idealizma.

Pogreb dne 31. oktobra je pokazal, kaj je bil rajni nadškof cerkvi in Kanadi obče. Katedrala sv. Rožnega Venca bila je zelo pripravno okinčana. Pevski zbor je zapel, da je petje napravilo globok vtis na vse. Četrtna navzočih je bila protestantov. Sv. mašo zadušnico je pel apostolski delegat Euc. Andreas Cassulo. Francosko pridigo je imel Em. Kardinal Rouleau iz Quebeca. Prisotni so bili še trije nadškofi in sicer iz Winnipeg, Ottawa in Vaucouver, B. C. Razun tega osem škofov in štiri zastopniki škofov, ki ali niso bili doma (dva sta v Rimu), ali pa

PARNIKI

Rojakom, ki so namenjeni v stari kraj pred Novim letom, se nudijo sledeči najboljši parniki za potovanje:

- 15. nov. Bremen . . . . . Bremen
- 16. " Majestic . . . . . Cherboung
- 16. " New York . . . . . Hamburg
- 16. " Belgeland . . . . . Antwerpen
- 17. " Rotterdam . . . . . Rotterdam
- 20. " Saturnia . . . . . Trst
- 20. " Berengaria . . . . . Cherboung
- 21. " Leviathan . . . . . Cherboung
- 23. " Olympic . . . . . Cherboung
- 27. " Mauretania . . . . . Cherboung
- 30. " Milwaukee . . . . . Hamburg

6. dec. se vrši naše božično skupno potovanje na priljubljen francoskem brzoparniku ILE DE FRANCE.

7. dec. Vulcania . . . . . Trst

7. " Leviathan . . . . . Cherboung
12. " St. Louis . . . . . Hamburg
13. " Berengaria . . . . . Cherboung
15. " Bremen . . . . . Bremen
28. " Deutschland . . . . . Hamburg

V Vašem interesu, da se čim prej odločite za parnik in na njem prostor rezervirate: kajti čim prej se prijavite, tem boljši prostor boste imeli.

Za vsa nadaljna pojasnila o parnikih, potnih listih in drugih potniških zadevah se obrnite na

PRUDENTIAL BANK

(Prej — ZARAJŠEK & ČESAREK)
622 Ninth Ave., cor. 44th St.,
New York, N. Y.

niso mogli priti. Toraj vseh skupaj je bilo jeden kardinal in 16 nadškofov in škofov pa nad sto duhovnikov, med njimi tudi pisec teh vrstic. Ljudstva bilo je na tisoče. Zastopana pa je bila tudi država. Brigadier-General Embury zastopal je Kanado. Zastopana je bila po delegatih provinca Quebec in Saskatchewan. Mesto Regina po svojem županu in parlament po svojih članih. Glavne veroizpovedi so bile reprezentirane: Angleški nadškof po svojim arhidiakonu, potem Presbiterijanska cerkev po svojem lastnem predstojniku in tako tudi United Church of Canada. Francoska vlada je poslala svojega zastopnika and last but not least Washington je poslal svojega zastopnika v osebi E. Eugene Herbert, ki je pred par leti bival tukaj kot ameriški konzul in ki je bil pokojnemu nadškofu zelo prijatelj.

Tako se je končal dan življenja moža po volji božji; njihovi spomin bo trajal v srcih vseh, ki so ga poznali. Naj njegova blaga duša počiva v miru Gospodovem!

Rev. A. Mlinar.

PROŠNJA IN ZAHVALA.

Cleveland, O.

Pred nekaj leti sem se nahajal z družino na obisku v Evropi. Ogledali smo si najprvo moj rojstni kraj pri Trstu. Obiskali smo moje nekdanje prijatelje in znance in po veselih dveh tednih bivanju med mojimi brati in sestrami in njihovimi družinami, sem se moral dati pritisku moje boljše polovice s tem, da smo morali zapustiti deželo sladkega sadja in se podati gori čez Kras, čez lepo Belo Ljubljano, precej daleč doli na Dolenjsko, v lepo prijazno vas Semič, kjer so živeli, in upam, da še živijo njena ljuba mati in sestre, katerih ni videla celih 17 let. Saj ji je srce kar skakalo od veselja, ko smo se vozili od Ljubljane proti Novemu mestu in od tam naprej smo bili kmalu tam. Sprevednik zakliče: Uršula sela-Rožendol, potem pa pride Semič, precej ko dospel ven iz tistega še precej dolgega predora. Precej, ko prideš iz predora, ako se ozreš na levo, vidiš doli v dolini širok semiški zvonik, poleg njega lepo belo cerkev, na nasprotni strani vidiš pa še precej stromo goro, precej visoko, katero imenujejo Smuk. Gori, na vrhu tega hriba, je krasna cerkevica sv. Lovrenca, katero so zgradili najbrž še grofje v starih časih. To pričajo še sedaj stojke razvaline starega gradu, kateré se nahajajo nekako pet sto korakov od cerkve.

Tamošnji prebivalci, poseb-

no semiški farani, so visoko častili in krasili to cerkev, katero ima tri altarje. Na velikem, to je glavnem altarju, je lep kip sv. Lovrenca, na enem stranskem altarju, je dragocen kip Matere božje, na drugem altarju je lep kip presv. Sreca Jezusovega, na sredi cerkve je pa velik žirih, v katerem počivajo trupla imenitnih mož, o katerih se govori, da so dali cerkev zidati. Okrog cerkve in grajskih razvalin je lepa planina, iz tega je verjetno, da so imeli tam grofje svoje lepe vrtove.

Semiška Marijina družba je kljub slabim časom in veliki revščini si vedno prizadevala, da obdrži cerkev v pravem redu. In tudi je bil ta samotni hram božji v najlepši krasoti, dokler ni prišla nesreča iz neba. Dne 11. avgusta t.l., ravno dan po cerkvenem žegnaniu, je treščilo in jo vnelo. — Zgorela je cela streha in vse zidovje popokalo poprej, ko so mogli priti na pomoč. Gašenje je bilo nemogoče, ker vode ni bilo daleč naokrog, tako da so nekatere reči rešili, drugo je pa vse zgorelo. Ostale so same razvaline. Tukaj se je uresničila beseda znanega zdravnika iz Pariza: Zdravil sem eno rano, a odprla se mu je druga.

Ravno par dni prej, ko je cerkev zgorela, smo dobili pismo č. g. župnika iz Semiča, v katerem se obrača s prošnjo do semiških faranov, oz. Slovencev, bivajočih v Ameriki, da bi kaj darovali in pomagali za zgradbo novega župnišča, katero zelo potrebujejo, o čemer sem se sam prepračil še ko sem bil tam; sam sem bil v skrbeh za svoje življenje, ko sem bil med tistim starim zidovjem sedanjega župnišča. Sedaj jim je pa še cerkev zgorela. Kam naj se obrnejo kakor do svojih rojakov in rojakinj v Ameriki, katerih je precejšnje število iz njihove fare. Tako, dragi čitatelji tega ljubljenega lista in posebno Slovencev, katerim vam je ta kraj bolj poznan kakor meni, bi vas prosil, da bi kaj darovali, ako še niste, za eno ali drugo, saj je oboje Bogu v čast.

Nadaljne darove se lahko pošilja na Mrs. Annie Bandi, 1222 East 61st Street, Cleveland, O., po domače: Ivčkova iz Vertače št. 18, fara Semič. Ali pa na: Č. g. župnika R. Erklavec, župni urad v Semiču, Slovenija, Jugoslavija.

Do sedaj so darovali za cerkev sledeči: Družina Bandi \$2, Lawrence Bandi ml. \$2, Jos. Staudaher \$1, Rudolf Bukovec \$1, Mrs. J. Trebec 50c, Mrs. J. Slapič 50c, Mrs. Skala 50c,

Mrs. J. Frank \$1, družina Hren \$1, Mr. Hace \$1, Mrs. Skerel 50c, Mrs. J. Suhadolnik 50c, Mr. J. Cimperman \$1, Neimenovana 50c, družina Pirnat \$1, Mr. F. Verbič \$1, Miss P. Bervar \$1, Mrs. V. Drobnič 50c, Mrs. Gorenčič \$1, Mrs. Deželan 25c, Mrs. Slapnik \$1, Mr. F. Suhadolnik 25c, Mrs. Bonča 50c, Mrs. Krašovec 25c, Mrs. Grdina 25c, Mrs. Grdina 25c, Mr. Frank Grdina \$1, Johan Oblak 25c, Mrs. Ivanc 50c, Mr. Lautičar \$1, Mrs. Škrbec 50c, Mr. F. Oglar \$1, Mary Modec 50c, Mrs. Smole \$1, družina Kaple 50c, Aug. Kalandar 50c, Mrs. M. Kushlan 50c, Julia Bradač 10c, Mr. Butala 50c, Mr. Gornik 50c, ured. Amer. Domovine \$1, Mrs. Anžlovar 50c, Mrs. Smrekar 25c, Frank Skulj 25c, Neimenovana 50c, Steve Likovich 50c, Miss M. Kandare \$1, Mr. N. Tomac 50c, Mrs. Brencel \$1, Mr. Setnikar \$1, August Linzo \$1, Mrs. M. Lah 25c, Mrs. K. Gliha 25c, Ida Reich 50c, Mrs. Schwartz \$1, Mrs. Stare 20c, Mrs. M. Salehar 50c, Neimen. 25c, Johan Prijatelj 50c, Fr. Zakrajšek 50c, Mrs. Mali \$1, Mrs. J. Prijatelj 50c, Mr. Sterne \$1, Mr. A. Jaksetič 50c, Frances Požar 25c, Buddy Slak 20c, Mrs. A. Jaksetič 50c, Frank Zadnik 25c, Mr. Leon 25c, U. Jakša \$5, družina Schmuick \$5.

Za farovž (župnišče) so darovali: U. Jakša \$5, Mary Bandi \$2.

Skupaj \$61.55, katero vsoto smo poslali na namenjeno mesto. Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

Mrs. L. A. Bandi.
(Priobčeno kot plačan oglas.)

Med igralci. — "Zadnjič sem tako izvrstno igral umirajočega človeka, da je agent zavarovalne družbe, pri katerem sem se prejšnji dan zavaroval za življenje, padel v nezavest."

SLOVO IN ZAHVALA.

Elkhart, Ind.

Predno se popeljeva preko širnega morja, onstran v domovino, kamor sva se namenila sicer za stalno, čutiva, da sva dolžna se zahvaliti vsem prijateljem in znanecem, s katerimi smo bili večkrat skupaj. Hvala še enkrat vsem tistim, ki so nama priredili surprise party, k najini 25 letnici. Spomin istega dne je ohranjen v najinih srcih. Lepa hvala družini Lovrene Vrbeke, na Whiting, Ind., ki so nama bili vsekolzi dobri prijatelji in ki so nama tako postregli te zadnje dni. Hvala družini Ciril Pičman in Jennie Gaber, ki so nama dne 27) okt. priredili okusni obed in mnogo zabave. Prisostvovala je tudi družina Anton Grohar iz Waukegan, Ill. Hvala Vam, ki ste prišli skupaj, da si še enkrat podamo desnice, morda res tudi zadnjič. Morava se zahvaliti Miss Margaret Cernič v Chicagi, pri kateri sva bila tekom zadnjih dveh tednov. Iskrena hvala Ti izrekava še enkrat. Pozdravnin naj gre širom Amerike do vseh prijateljev tam v Michiganu, Grand Haven, v Pennsylvaniji, v širni Illinois, Indiani, vsem dragim prijateljem. Sprejmite najine pozdrave in hvala Vam vsem skupaj za Vašo prijaznost, katero sva uživala med Vami. V nadi, da se

še kedaj vidimo, tam v mili domovini. Torej še en z Bogom in ostajava Vaša hvaležna prijateljca
(Ogl.) Jakob in Johana Udir.

TO JE SOCIALNO!

Nemški državni zbor je sprejel z 238 glasovi proti 155 zakon o zavarovanju za čas brezposelnosti. Delavstvo in uradniki morajo plačati gotov znesek za zavarovalnino in ob času brezposelnosti dobe popolno plačo, ne kot je bila doslej navada, "podpora".

ZAHVALA.

Ob obletnici smrti naše preljube materi, kateri je po 10. mesecih tudi njen soprog, naš preljubi oče v večnost sledil in za katerima njiju otroci in sorodniki globoko žalujemo, izrekamo vsem prijateljem, znanecem in vsem drugim našo najtoplejšo zahvalo za njih sočutje in darovane vence. Bog Vam stotero povrni, našim staršem pa naj podeli večni mir in pokoj in sveta nebesa.

Za vse žalujoče ostale
Mary Rojšek,
232 Washington St.,
Milwaukee, Wis.

PALACZEV POGREBNIŠKI DOM

Naša postrežba je brezplačna, kar se tiče rabljenja naše mrtvašnice. — Smo na razpolago Chicagi, Cicci, Berwyn in vsem predmestjem. — Prevažamo umle osebe iz vseh delov mesta v našo mrtvašnico. — Cene nizke, postrežba točna. — Avtomobili na razpolago za vse slučaje.

FRANK E. PALACZ

Registrovani embalmier

1916 W. 22nd St. near Lincoln, CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 1267. Res. Rockwell 4882

Zavod kvalitete in postrežbe od leta 1912.

QUALITY FURNITURE
J. I. Telser
LOWEST PRICES

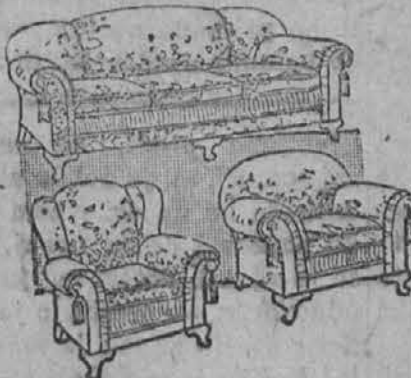
ZALOGA POHIŠTVA IN RADIJEV

za gotovino ali na lahke obroke

Govorimo tujezemsk jezik.

2105-11 W. 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

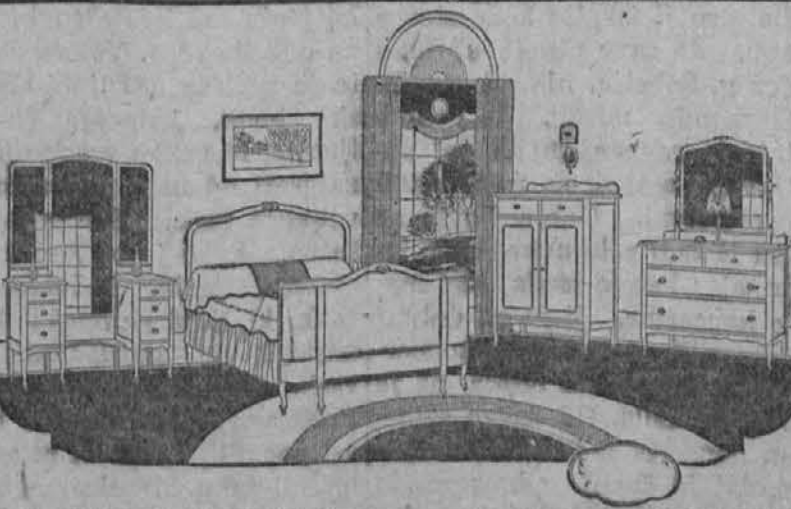
Da nam bo mogoče nuditi našim cenj. odje malecm čim najboljšo postrežbo, smo znatno povečali naše trgovske lokale, ki bodo v najkrajšem času otvorjeni. PAZITE NA OTVORITVENI DAN. Kupci bodo dobili lepa darila.

Velika izbira "Zof in stolov" za vaše parlorje.

Vseh vrst, najlepše sestave za parlorje kot na sliki prodajo v tej razprodaji od

\$79.50
NAPREJ

Velika in raznolika izbira najmodernejših peči. Krasni izdelki.

Od **\$29.50** višje

SPALNICNA OPREMA, obstoječa iz treh kosov, orehovina, okusni okraski. Pridite pogledat in prepričajte se, kako vrednost nudimo za OTVORITVENI DAN.

Samo **\$98.00**

W. A. PFISTER
JEWELER
On the Cor. 8th Str. and New York Ave., Sheboygan, Wis.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Telefon: 377-J — 4080-W.

MI

izterjavamo račune trdk, posameznikov in korporacij ter imamo pri tem pred očmi, da izvršimo opravilo v obojestransko korist.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICH.

Podružnice:

HECLA ST. LAURIUM, SIXTH ST. RED JACKET
Premoženje čez \$5,000,000.

ŠPIJONKA

Par let pred vojno se je nemški huzarski stotnik Karl von Wynanky zaljubil v brihno in prav tako lepo 16letno Ano Marijo Lesser. Zaljubljeni par je zašel v velike dolgove in stotnik bi bil moral zapustiti svojo sijajno vojaško službo.

Tedaj je Wynanky vprašal za nasvet svojega prijatelja polkovnika in ta ga je napotil k Matthesiusu, vrhovnemu vodji tajne nemške špijonažne službe.

Par tednov za tem sta že potovala stotnik in njegova nevesta ob francoski meji. On je izgledal kot mlad učenjak, ki nabira hrošče in metulje. Srečno sta se vrnila v Kolín in prinesla s seboj poleg zbirke metuljev še bolj dragocene popise francoskih obmejnih utrd. Bogato nagrada sta že hotela ustanoviti lasten dom, ko Wynanky nenadoma umre. Mladz Anica se je hotela iz žalosti nad praznim življenjem usmrtiti, a jo je lisičji Matthesius pregovoril, da vstopi v njegovo službo čes, da se bo s tem raztresla in celo nadaljevala delo svojega dragega rajnika.

Ljubka slikarica.

Jesenskega dne 1. 1912. se je pripeljala v majhno francosko mestece ob švicarski meji mlada, brhka devotica, ki je študirala slikarstvo na monakovski visoki šoli. Par dni po njenem prihodu je prišla v mestece francoska divizija na vaje. Slikarica je s svojo slikarsko mapo in s fotografskim aparatom vse oblezla. Častniki, ki so kaj brž postali njeni največji oboževalci, so ji prav radi dovolili, da jih je slikala v juvaških pozah, najraje na kakih utrdbah ali ob baterijah. Vse polno takih slik za "spomin" si je pripravila. Nato je nekega dne kupila vozni listek za v svoj rodni kraj, spotoma pa je presedla v berlinski brzovlak ter je že naslednje jutro izročila

Matthesiusu v ulici Bulovstrasse važne posnetke francoskih baterij.

Skok v kanal.

V zgodnji pomladi 1. 1914. je v prvem hotelu belgijske prestolice v Bruslju najela najlepše sobe neka dražestna Parižanka. V nedeljo potem so belgijski častniki priredili sijajen ples. Lepa Parižanka je med plesom tako nesrečno padla, da si je zvilna členek na nogi. Poročnik Rene Austin se je za ponesrečenko brž zavzel in jo spremljal v njene sobe. Iz prvega znanja se je razvil prijateljstvo. Zaljubljeni poročnik je še bolj zagorel, ko mu je Parižanka povedala, da je sirota po nekem francoskem majorju in da črti Nemce iz dna duše.

Hodila sta skupaj na izlete in ona je vedno slikala pokrajine. Podobe je pošiljala po zavutih poteh v Berlin, tam je Matthesius razpraskal oljnat barve in na platno so se pokazale številke in vojaški črteži.

Nekoč sta oba zaljubljenca šla na avtomobilski izlet. Smola je hotela, da je poročnik slučajno pogledal v dnevnik svoje prijateljice. Kar tesno mu je postalo, ko je ogledal same načrte in nič zaljubljenih izlivov. V blaznem diru zapodi proti mestu. Drzna Anica je pa tudi vedela, pri čem je. Ko je Austin ustavil pred vojnim poveljstvom, plane h krmilu in v diru je šlo proti gozdiču, tu zavre kolesje, avto se vpmame, ona pa zbeži po gozdu proti kanalu, ki meji Belgijo in Holandijo. Belgijska policija za njo. V trenutku vrže ona obleko raz sebe in plava na vso moč k nekemu čolnu, ki jo za par tisoč frankov, ki jih je tiščala v rešenem dnevniku, odpelje zasledovalcem izpred nosa. V zaboji za jajca se da Ana potem prepeljati v Nemčijo.

Usmiljena sestra.

Francoska špijonažna centrala je na glavo predrzne Ane Lesser razpisala milijon frankov nagrade, ker je prav iz centralne odnesla najbolj tajne listine. Toda nič!

Ze ob koncu vojne je neka bogatašinja iz Barcelone organizirala na svoje stroške avtomobilno kolono Rdečega križa za francosko fronto ob Marini. Usmiljena Španka, ki je bila le preoblečena nemška špijonažna Lesser, si je tako ogledala vso fronto. Nesreča je spet hotela, da je na višku svojega dela srečala na nekem obvezovališču onega belgijskega poročnika Austina, ki jo je brž spoznal in začel streljati. Anica je začela bežati proti streljskim jarkom. Med begom je zmetala s sebe obleko usmiljenke in kar brž se je prelevila v francoskega poročnika. Uniformo je imela kar pod krilom. Iz jarkov se je prebila na nemško stran. Prinesla je važne vesti, a za Nemce porazne.

Konec.

Ana Marija Lesser, najbolj premetena in drzna nemška špijonažna, še živi — v neki švicarski norišnici. V svojem razsvetljenem življenju se je privadila strupenim mamilom, kokainu in morfiju in to ji je razkrojilo živce.

ZA EN MILIJON

draguljev je pozabila neka bogata Parižanka v nekem najetem avtu. Svoj zaklad je imela čez počitnice shranjen v varnih jeklenih blagajnah neke banke. Tisti dan pa je dvignila in najela avto, da se pelje domov. Ko je prišla do vrat svojega stanovanja, je s strahom opazila, da je pozabila torbico z dragulji v avtomobilu. Hitele je pogledat, toda avta ni bilo več in tudi vsa prva poizvedovanja so ostala brezuspešna. Sedaj išče šoferja pariška policija.

SIRITE AMER. SLOVENCA!

TO IN ONO.

OD POROČEVALCA DO DIKTATORJA.

Budimpeštanski listi obširno pišejo o najnovejšem prevratu v življenju Jožefa Poganyja, bivšega ljudskega komisarja madjarske sovjetske republike, katerega so sedaj radi njegovih velikih goljufij odstranili od vodstva komunistične stranke v Ameriki. Neslavni konec "rdečega Napoleona" živo zanima madjarsko javnost, ker je Pogany zelo dobro znal izza časa madjarske sovjetske revolucije.

Njegov življenski roman je v resnici buren. Začetek kariere tega največjega političnega sleparja v madjarskem javnem življenju sega v čas pred vojno, ko je vstopil v uredništvo "Friss Ujsaga", kjer je bil nekaj časa lokalni reporter. Med vojno je pošiljal s fronte svojemu listu dolge dopise, v katerih je poveljeval zmage madjarsko-avstrijskega imperijalizma. Neposredno po vojni se je Pogany pretvoril v socialista in vstopil v uredništvo socialističnega glasila "Nepszava". . . . Kmalu pa je spoznal, da v mladih socialističnih vodah zanj ni obstanka. Zato je začel organizirati vojake, ki so prihajali s fronte. Tedaj je na Madjarskem vladal Karoly, Z oboroženimi tolpami je Pogany priredil demonstracije proti vladi, tako da je končno prisilil ministra za narodno brambo, da je odstopil. V svojih vojaških četah je uredil sovjete in preko njih vršil pritisk na madjarske meščanske časopise in nekatere prisilil, da so čisto utihnil. Nekoč je s svojimi tolpami navalil na uredništvo "Pesti Hirlapa" in razdeljal tudi tiskarno tega lista.

Ko je na Madjarskem izbruhnila sovjetska revolucija, je bil Pogany že pravi rdeči diktator. Bela Kun mu je v madjarski sovjetski vladi najprej poveril portfelj ljudskega

komisarja za prosveto, kmalu nato pa je Pogany postal rdeči minister za vojno. Čim je postal minister za prosveto, je Pogany v eni svojih prvih naredb odredil, da se mora po vseh madjarskih gledališčih igrati njegova drama "Napoleon," katero so pred vojno vse gledališke uprave zavrnile. Kot rdeči minister za vojno je Pogany takoj organiziral svoje vrhovno poveljstvo na obrežju Blatnega jezera, v Sofloku. Vila, v kateri je bilo vrhovno poveljstvo in štab madjarske rdeče vojske, je kmalu postala pozorišče ostudnih orgij, medtem ko so madjarske delavske množice stradale.

"Rdeči Napoleon," kakor se ga imenovali v sovjetski Madjarski, je kmalu moral bežati, ko je propadla republika Bele Kuna. Pogany se je umaknil na Dunaj, kjer se je ponovno lotil pisanja in začel izdajati komunistični tednik v madjarskem jeziku. Pa tudi tu ni dolgo držal, marveč skupno z Belo Kunom bežal v Rusijo, kjer je našel milost v očeh poglavarjev ruske komunistične stranke. Dosegel je, da ga je moskovska vlada poslala v Newyork, da tam organizira komunistično gibanje. V Newyorku se je Jožef Pogany pretvoril v Johna Pippetja in začel izdajati razne komunistične liste v vseh jezikih. Za to svoje delovanje je dobil iz Moskve ogromne vsote denarja, ni pa nikdar nikomur polagal računov, za kaj je denar potrošil. Tudi njegova "akcija" ni imela nobenega uspeha.

Končno je tudi Moskva spregledala in pozvala Poganyja, da se vrne v Rusijo. Pogany pa seveda ni bil tako nespameten, da bi svoje razkošno življenje v Moskvi zamenjal s celico v ruski "čeki." Odgovoril je na ta poziv, da mora potovati v Mehiko in na Korejo, kjer je njegova navzočnost nujno potrebna za izbruh revolucije. Ker Pogany ni prišel v Rusijo, so poslali sovjeti preiskovalno komisijo, ki je ugo-

tomila, da se "rdeči Napoleon" niti ganil ni iz svoje buržujske prestolice, kjer je živel prav po vzorcu najbolj okostenelih buržujev.

Komunistični odposlanci iz Moskve so ugotovili, da je Pogany vse ogromne vsote, ki mu jih je pošiljala Moskva za komunistično propagando, porabil za to, da sam sebi zagotovi komunistični raj: živel je po zgledu ameriških milijonarjev. Zapretili so mu, da ga bodo izročili ameriškim oblastem z ovadbo, da je goljufal, ako ne gre v Moskvo, da se tam opraviči. Pogany se pa ni dal oplasti. Odgovoril je, da bi list hip izdal ameriškim oblastem neke važne dokumente ki se nahajajo v njegovih rokah in ki grdo kompromitirajo voditelje komunizma v Ameriki. Ameriški komunisti so prišli v skripec in so izbrali manjše zlo: pustili so Poganyja na miru in enako svetovali tudi moskovski vladi. Ruski komunisti niso mogli drugega storiti, kakor da so to "garjev ovco" vrgli iz svojega hleva Pogany seveda ni bil prav nič žalosten, ker so ga izbrisali iz stranke. Ostal je v Newyorku, kjer zapravlja denar, ki mu ga je poslala Moskva, da v deželi zlata in dolarjev širi Ljeningov nauk.

BREZPLAČNO NADUŠLJEVIM

Prosta preizkušnja metode, ki se je postavlja lahko vsakdo brez neudobnosti ali izgube časa.

Imamo metodo za odpravo naduhe in žilme, da bi jo v preizkušnji na nase stroške brez odnosa na to, če ti včasih bolezen že dolgo traja, ali je šele nedavno nastopila, jeli se pojavlja slučajno, ali je kronična naduha, ali morali poslati po pristoje preizkušnjo naše metode. Brez odnosa, v kakem področju živiš, ali kakšen je vaša starost ali polje, ako vna nimate udne naduhe, vam bo naša metoda takoj pomagala.

Prevedem želimo, da bi jo mogli poslati v tujih slučajih, ki so očitno brezpni, kjer so se pokazali brezuspešni vsi načini odprave, nujno obiši, kajena itd. Želimo pokazati na naše lastne stroške, da je naša metoda prebrana, da konca vsako težko dilnajo, hropenje in vse te iste strahne napade. Tu brezplačna metoda je preveč važna, da bi jo zamenjali on sam dam. Plajte zdaj in začeti z metodo takoj. Ne pošiljate denarja, ampak samo spodnji kupon. Številite to danes.

FREE TRIAL COUPON
FRONTIER ASTHMA CO.
719 J. Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:

IZVEDELA BI RADA

za svojega strica, ki se piše Kovač John in je bil rojen v vasi Puželovac pri Fužini, Dolenjsko. V Združenih državah je že približno 40 let. Največ je živel na Ely, Minn., pozneje pa na farmah v okoličici. Moja mati, ozir. njegova sestra, bi zelo rada vedela, ali je še živ ali je umrl. Prosim Vas, dragi rojaki, kateri kaj ve o njem, naj mi naznani na spodnji naslov. Iskreno pozdravim vse prijatelje in znance: — Mary Fortuna, roj. Perko, 1401 E. 47th St., Cleveland, Ohio. (2942)

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in praznanje pohištva ob času selitve.
Pokličite
Telefon: ROOSEVELT 8221.
Louis Stritar
2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zopet smo v dobi, ko društva, župnije in drugi prireditelji svoje zabave, prireditve, bazarje itd. Leto za letom povdarjamo in opozarjamo vse tiste, ki pišejo o bazarjih in prireditvah, da v noben časopis, ki se razpošilja po pošti v Združenih državah, se ne sme pisati o srečanju, pa bodisi to srečanje na kolo ali kako drugače. Pošta to prepoveduje in ne dovolj tega ne v dopisih, ne v oglasih. Vendar tisti, katerih se to tiče, najbrže teh naših opominov ne čitajo, ali pa vsako leto sproti pozabije, ker naprej in naprej se ponavljajo, da se v dopisih navajajo srečanje in razne srečke. Dogodilo se je že, da smo črtali, kar se je tikalo srečk v dopisih, pa smo bili na to kregani od takih dopisnikov, čes, to, kar je bilo glavno, ste pa zamešali in izpustili. Pojasnjevati smo morali potem v pismih in miriti take dopisnike. Kar se nas tiče, bi zelo radi ustregli strankam, kar se tega tiče. Toda, kar ne smemo in kar poštni zakon zabranjuje — prosimo razumite — to ne smemo, pa je amen! Zato prosimo vse dopisnike to-le: Zapomnite si, da se v listu ne sme priporočati nobeno srečanje, ni to ne v dopisih, ne v oglasih!

Še vedno upanje. Sodnik: "Zdaj, ko so vse vaše priče zaslišane, vam povem, da se vam dokaz vašega alibija nikakor ni posrečil."
Obtoženec: "No, pa poskusimo z drugim."

ŠEST DNI PREKO OCEANA

najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:
FRANCE, 22. nov. (10. zv.), 12. dec. (6. zveč.)
ILE DE FRANCE, 6. dec. (10. zv.), 17. jan. (7. zv.)
PARIS, 24. jan. (5. pop.)
Najkrajša pot po železnici, vsakdo je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slava francoska kuhinja. Izredno nizke cene. — Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

French Line

213 N. Michigan Avenue, Chicago, Ill.

PRIPOROČILO IN NAZNA-NILO.

Podpisani sem zastopnik lista "Amerikanski Slovenec" za Chicago in okolico. Sprejemam naročnino za list, oglase, knjige, plošče in vse kar je v zvezi s podjetjem A. S. — Dalje imam v zalogi vse vrste zlatino, ure, veržice, prstane, damske zapestne ure in sploh vse, kar spada v zlatarsko področje. Prodajam Viktrole, radio in vse slovenske plošče. Pokličite me na telefon "Commodore 0693" ip prišel bom z vzorci na vaš dom. Se priporočam v naklonjenost.
FRANK GABRIEL
12230 — So. Green street Chicago, Ill.

RAVNOKAR

JE IZŠEL KOLEDAR AVE MARIA ZA L. 1930.
Posvečen je spominu prvega vseslovenskega katoliškega shoda in krasi ga premnogo lepih slik. Letos obsega cel več kakor 300 strani. Zavaljo tega ga prištevamo med najboljše in najlepše slovenske koledarje. Stane pa kljub temu samo 50c kakor navadno leto. Kdor ga še ni naročil, naj ga takoj naroči pri Upravi Ave Marije v Lemontu. Ko ga boste dobili v roke in ga boste brali, se boste prepričali, da smo vam pripravili nekaj izrednega. Zatorej ne odlašajte z naročili!

BREZPLAČNO

Vam pošljemo
5 gramof. plošč,
velikosti 10 inčev
Ako nam pred koncem meseca novembra pošljete enega novega celoletnega naročnika (ali dva polletna) za dnevnik
Amer. Slovenec
1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Ta ponudba velja samo za mesec november.
Imate prijatelja, sorodnika, poznate rojaka, ki še ni naročen na naš dnevnik Amer. Slovenec? — Pošljite nam njegov naslov in mi mu bomo poslali list na ogled brezplačno.

Naznanilo in zahvala.

Zalostnim sem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem širom Amerike prežalostno vest, da je kruta smrt pretrgala nit življenja ljubljemu soprogu in očetu

John Ahčan-u

Dne 17. oktobra zjutraj je kot po navadi odšel na delo. Šel je čez ulico, da počaka policijsko karo in v istem hipu je pridrel motorcyle in ga tako nesrečno zadela, da mu je zdrobil desno nogo in počila mu je lobanja. 18. oktobra so mu v bolnici odrezali desno nogo in 19. oktobra je ob 7. uri zvečer umrl, previden s sv. zakramenti. Pogreb se je vršil 23. oktobra iz hiše žalosti v cerkev sv. Štefana in potem na pokopališče sv. Jožefa.

Pokojni je bil star 64 let. Rojen je bil Vinjah pri sv. Heleni 17. maja 1865, v Ameriki je bival 16 let; v Eveleth, Minn. 6 let in tu v Chicagu 10 let. V društvo ni pripadal nobeno; vzrok temu je bil, ker je prva leta imel trdo življenje, da je preživel družino, katere ni bila majhna, potem je pa prekoračil starost, ki mu je zabranjevala pristop v katerokoli slov. podporno društvo. Vsi, kateri ste ga poznali, ste na tem mestu prošeni, da mu oprostite.

Na tem mestu se najpričneje zahvaljujemo Rev. Murn-u za ganljivi govor, kakor tudi Rev. Benedict-u, ki so ga spremlili iz hiše žalosti. Nadalje se tudi zahvalimo Justu Kosmach, ko mu je zapela žalostniko v zadnji pozdrav, ravno tako se tudi zahvalimo Mr. Račič za spremljanje na glasovir.

Nadalje se tudi najtopleje zahvaljujem za darovane vence in cvetice, katere so darovali: Western Electric (Dept. 63-27), Cecilia in Frank Keržnik, Huch Leather Co., S. Golligan, A. Givan, A. Pozziani, Mary in Louis Kovačič, Jennie Pustoverh, Familia Kosmach, Jacob Ceras, Jos. Pucel in družina, John Kovach, družina Zeman, Mr. in Mrs. Holboch, Mary in Jennie Galigan, Ursula Keržnik, Louise in Josephine Ahčan, Frances Ahčan, Josie in Vol. Blavich, Mollie in Helen Keržnik, Jimie in Johny Galligani, Josie in Dollie Ahčan, Mr. in Mrs. Zorman.

Najlepša zahvala tudi vsem tistim, ki so pokojnega nosili in vscm, ki so nosili sveče ob krsti od doma na pokopališče. Najlepša zahvala tudi pogrebnikom Mr. Andrew Glavach in Jacob Suert, ki sta vse tako lepo uredila. Vsklornur ji najtopleje priporočamo, ker sta v resnici vredna pohvale v vsakem oziru.

Teraj naša najlepša zahvala vsem skupaj, ki so karkoli kaj drugega storili in nas tolažili v žalostnih urah.

Tebi pa dragi sorog in oče snajaj mirno in lahka ti naj bode tuja ameriška gruda. S cvetjem bomo krasili tvoj gomilo in s solzami čevlje zalivali. Ostal nam bodeš v trajnem spominu.

Zaluječi ostali: JOHANA AHČAN, žena; LOUIS AHČAN, sin; URSULA omož. KERŽNIK, MARY omož. GALLIGANI, SOPHIE omož. BLAZICH, FRANCES AHČAN, hčere, vsi v Chicagu; JACOB AHČAN, brat in MARY STERLEKAR, sestra v Eveleth-u, Minn. V stari domovini: ALOJZIJA AHČAN, sestra; JENIE PUSTAVERH, nečakinja; ANTON in WILIE VICIČ, nečaka.

Chicago, Ill. 9. nov. 1929.

5 DNI NA OCEANU
na Cherbourg — 6 dni na Bremen
POTUJTE Z NAJHITREJŠIM PAROBRODOM NA VODI
BREMEN
S. S. EUROPA, ki se zdaj gradi, se bo postavila v promet v MARCU 1930.
7 DNI DO JUGOSLAVIJE
Priročna in najkrajša železniška zveza za vse dele Evrope. Redna tedenska plovba s priljubljenimi Lloydovimi parniki.
Za povratna dovoljenja in za druge podrobnosti se posvetujte s svojim lokalnim zastopnikom ali
NORTH GERMAN LLOYD
130 W. Randolph St., Chicago

Poštna hranilnica
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE sprejema hranilne vloge
z 6% obresti
ZA VLOGE JAMČI DRŽAVA.
Denar se pošilja z pošto nakaznio "money order". Ravno tako se more po pošti poslati denar tudi svoji rodbini v stari kraj. Dolarji se zamenjajo po uradnem borznem tečaju brez kakršnega koli odbitka.
Pišite po brezplačna navodila. Cirkularji s podrobnimi informacijami se dobe v upravnistvu Am. Slovenca brezplačno.
POŠTNA HRANILNICA,
Beograd, Jugoslavija, Evropa.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

"Zato, ker je preveč pameten za kaj takega!" reče Sam. "Dobro ve, da nobeno letalo ne more vzeti seboj toliko bencina, da bi prišel z njim v Hulak in nazaj. Pa tudi če bi bil odšel z letalom, bi Zambo za to vedel. Letala so v tej deželi vendar silno redek pojav in bi tudi Gadsdenovo gotovo kdo videl ali slišal ter mu povedal."

"Upam, da imaš prav," reče Jim, nato pa jahajo dol po pobočju. Ob vznožju je tekla precej široka reka, ki je bila videti tako plitva, da bi jo lahko kjerkoli mla prebredla. Voda je bila čista kot zeleno steklo, vendar pa Zambo ni zajahal preko nje, ampak jim dal znamenje, naj mu sledijo po bregu navzgor.

Jezdili so že dobro miljo proti toku, ko se Zambo ustavi in pokaže na neobtesan kol, ki je bil zapičen v breg na nasprotni strani.

"Je ta kol znamenje, da je brod?" vpraša profesor. Zambo, ki je bil bolj molčeče sorte človek, pa samo prikimava in požene svojo mulo v vodo.

Jim, ki je bil v vrsti slučajno takoj za njim, mu sledi. Njegova mula pa je bila žejna in se je na vsak način morala ustavit, da se napije. Dočim je Zambova bredla dalje. Toda živa je prišla samo kakih dvanajst jardov daleč, tu pa se ustavi kot bi odrezal. Prednje noge se ji udero, tako da je imela glavo že skoraj pod vodo in začne obupano otepati. Zambo zdrkne iz sedla, toda kakor hitro se z nogami dotakne tal, je bil tudi sam kakor ukopan.

Vse to se je zgodilo tako hitro, da Jim kar ni mogel razumeti, kaj se godi ter je le strmel in se čudil. Sam pa prvi spozna, kaj se godi. "Sipa!" zavpije glasno. "Kje je vrv?"

39. Jimova bliskovita misel.
V kolobar zvita vrv je bila na Gregovem sedlu. V trenutku jo je snel in vrgel en konec klopčiča Zambo. "Zgrabite jo!" zavpije. "Mi vas bomo pa potegnili ven."

Toda Zambo je mislil najprej na svojo mulo, zato vrv hitro ovije okoli njenega telesa in reče tovarišem, naj potegnajo. K sreči je mula zadnje noge imela še na trdnih tleh; ko so torej trije fantje in profesor za vrv potegnili, je moralo iti in tako so mulo počasi toliko izvlekli, da se je obrnila in tipaje prišla na breg.

Uboga žival je bila hudo preplašena in Greg ji je baš snemal vrv, ko Zambo naenkrat strašno zakriči:

"Hitro! Piranje!"
Noben izmed treh fantov ni vedel, kaj to pomeni; profesor pa jim razloži: "Ljudozrske ribe! Mula je nekoliko krvavela in to jih je privabilo. Hitro, fantje, ali pa bodo Zambo živega požrle!"

Jim pogleda tja in skozi vodo, ki je bila čista kot steklo, zagleda, da se podi po reki gor cela jata ne baš velikih rib. Bile so majhne, glave pa so imele kakor bulldogi (lovski psi) in mogel je jasno razločiti vrste ostrih zob v njihovih odprtih gobeh. Pojavile so se kakor nekaka strašna usoda. Zambo si je obupno prizadeval, da se reši, pa bil je do kolen v sipi in voda mu je segala do pazduh. Stegnil je roke kvišku in tedaj Jim zapazi, da se je ena teh strašnih rib že zagrizla v meso njegovega spodnjega lakta.

Kot blisk se je Jimu posvetilo, da ne bodo nikakor mogli moža pravočasno potegniti iz

vode; prav tako hitro pa je tudi spoznal, da ga je le na en način mogoče rešiti. Ena izmed tovornih mul je bila čisto zraven, na njenem hrbtu pa je bil velik kos govedine, ki so jo davi spotoma kupili na neki pristavi. Jim je potreboval samo nekaj trenutkov, da je potegnul svoj nož iz nožnice, prerezal vrvi in zalučal meso v vodo, en jard ali dva pod krajem, kjer se je boril Zambo.

"Ubogi človek!" sopiha Greg, končno vendarle sname živali vrv, zdrirja do kolen v vodo in zavihiti en konec vrvi Zambo, ki si hitro vrže zanko okoli telesa. Nato pa Greg in Sam vrv zgrabit in z vso močjo potegneta ter tako izpulita moža iz peska, ki ga je zasipal in ga spravila varno na breg.

Zambo pa stopi naravnost k Jimu in pravi: "Ti dobri fant! Ako ti ne misliti na to, jaz umreti! Ti jako dobri fant!"

"Bila je urna misel in prav tedaj, ko je bila najbolj potrebna!" reče profesor. "Jim, častitam ti."

Jim pa je zardel do ušes. "Ve — veseli me, da sem se na to spomnil," izjclja nazadnje. "Toda kako bomo pa zdaj mogli priti čez?"

"Bo že šlo," pravi profesor. "Zdaj je bila kriva le kri, ker se je mula z vrvjo odrgnila in je to ribe privabilo. Ali ni res tako, Zambo?"

Vodnik pa ni odgovoril. Tudi ni poslušal, ampak le buljil na kol na nasprotnem bregu reke in bil videti strašno presenečen. Končno vzdigne roko in pokaže na kol, rekoč: "To ne prav. To prestavljeno!"

Greg rahlo zažvižga in pripomni: "Zdelo se mi je, da nekaj ni v redu. Ni verjetno, da bi bili postavili kol ob sipinah. Toda kdo bi nam bil vendar nastvil to zanko?"

"Ali je treba še izpraševati?" pravi Sam nekoliko prezirljivo. "Saj bi vendar lahko vedel, da nihče drugi ko Gadsden!"

"Neumnost!" ga zavrne Greg. "Saj je vendar nemogoče, da bi bil pred nami! Le pomisli, kako smo hiteli!"

"Pa vkljub temu je Gadsden!" odvrne Sam trdovratno. "Ako pridemo čez, bomo našli njegove sledove."

"To prav," reče Zambo. "Vi čakati. Jaz najti pot čez."

Zajaha torej svojo mulo in odjezdi ob reki navzgor. Ni še preteklo pet minut, ko se ustavi in jim pomiga in vsi hitijo za njim. Pokaže jim plitev brod, kjer so razločni sledovi kazali, da hodijo tod preko reke konji in goveda in vsa družba vodo brez vsake nezgode jahaje prebrede.

"Zdaj ti pa lahko pokažem," reče Sam in jaha po bregu dol proti kraju, kjer bi se bil Zambo kmalu ponesrečil. In res: zemlja okoli kola je bila sveže izkopana! "No, ali ti nisem pravil?" vpraša Sam.

"Da," reče Greg. "Vidim, da je kol nekdo prestavil: odkod pa veš, da je ta nekdo baš Gadsden?"

Sam pokaže na sled čevlja v sveže izkopani prsti. "To je bil angleški škorenj in sicer številke devet."

Greg je omahoval, vendar pa še ni bil prepričan. "Ne morem uvideti, kako bi nas bil mogel prehiteti," reče zato. "To bi bilo le tedaj mogoče, ako je imel letalo."

(Dalje prih.)

Tri plošče najnovejše izdaje

25116—Živela je ena deklica, moški kvartet Adria z godbo Dajčman Bratov, Dobro srečo za kravo rdečo, semenj, pevci Adria, z godbo Dajčman Bratov 75c

(Ta plošča bo gotovo ugajala vsakomur, ker je tako raznolična. Moški kvartet, harmonika, ubrano mešano petje ter resno in šalivo prerokanje na sejmju so štiri različnosti, ki so najpopularnejše na ploščah. Kupite jo gotovo.)

25117—Selsko veselje, Ljubca je videla, ženski duet 75c

(Če povemo, da pojeta na tej plošči M. Udovih in J. Lausche, smo jo priporočili dovolj. Te plošče so popularne zlasti radi živahne, mojstersko-ukusno prirejene godbe, kj spremilja petje.)

25119—K oknu pridi, Zora Ropas in A. Šubelj, S'noč sem pri eni hiši bil, R. Banovec in A. Šubelj 75c

(To ploščo so izdelali naši trije koncertni in operni pevci. Vse tri slišite na tej plošči. Fina kombinacija izvežbanih glasov in lepo doneče slovenske pesmi. Naj nihče ne prezre te plošče.)

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

25000-F—Ribniška korajža, petje, duet 75c
Kranjski piknik, petje, duet 75c

25001-F—Na ofceti
Juhu polka, harmonika 75c

25002-F—Juhu valček
Domžalska polka, harmonika 75c

25003-F—Vaška serenada
Naš maček je pa sam doma, petje, duet 75c

25005-F—Kaj ne bila bi vesela
Sirotek, ženski duet 75c

25011-F—Pokšotiš
Zapeljivka, valček, harmonika, Loyšin 75c

25014-F—Planinsko veselje
Čevljarska polka, kmetska banda 75c

25016-F—Koračnica otroških pesni
Na povelje, koračnica, instrumentalni kvartet 75c

25017-F—Zapoj mi ptičica glasno, petje z orkestr.
Ptička, petje z orkestr. 75c

25019-F—Stiglic, valček
Gorica, polka, slov. tercet 75c

25020-F—Stari kranjski valček
Štajerska, harmonika 75c

25027-F—Sobotni večer, valček
Nedelja, polka, harmonika in ksilofon 75c

25031-F—Na sveti večer pri Hošlink
Pred volitvami, komična prizora 75c

25033-F—Gor čez Izaro
Oj tam za goro, moški kvartet 75c

25035-F—Slovenska polka
Slovenski lendlar, tamburice 75c

25036-F—Slovenski valček
Radostna, polka, harmonika, kvartet 75c

25037-F—Stoji, stoji Ljubljanca
Sinoči je pela, slovenski kvartet, petje 75c

25039-F—Na poti v stari kraj, 1. in 2. del
Ti si moja, valček, Hojer trio 75c

25040-F—Hojer valček
Pečlarska polka, instrument. trio 75c

25041-F—Veseli rudarji, koračnica
Sladki spomini, valček, Hojer trio 75c

25042-F—Daleč v gozdu, valček
Večerni valček, orkester 75c

25043-F—Polka štaparjev
Burja, koračnica, orkester 75c

25044-F—Coklarska koračnica
Triglavski valček, Hojer trio 75c

25045-F—Mazulinka
Ptičja ohect, šotiš, Hojer trio 75c

25046-F—Ljubezen in pomlad
Slovensko dekle, petje, moški kvartet 75c

25047-F—En starček je živel
Sijaj solnce, moški kvartet 75c

25048-F—Na kranjskih gorah, polka
Gospodarstvo, lendlar, instrument. trio 75c

25049-F—Zadovoljni Kranjec
Prišla bo pomlad, moški kvartet 75c

25051—Vzajemnost, šotiš
Kukavica, valček, Columbia kvintet 75c

25052—Na Adriatskem bregu, valček
Na veseli svatbi, polka, harmonika duet 75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačemo poštnino mi. — Pošljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljave. — Naročila blagovolite poslati najavnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Razvaline? He, he.

Prosveta poroča:

"Chicago. — Dr. Wilhelm Pauck, profesor cerkvene zgodovine v teološkem seminarju čikaške univerze, je v tork predaval sto novim bogoslovem o veliki škodi, katero je veda naredila bibliji. Rekel je med drugim: "Veda je uničila geocentrižem starega testameta; veda je izpodkopala temelj biblijskemu antropocentrižmu in veda je zavrgla doktrino izvirnega greha." Djaki so strmeli in se vpraševali, kaj je sploh še ostalo od starih cerkvenih doktrin, da ni še porušeno."

Opazka na koncu bo morda le dodana poročilu. Nič na tem. Prosveta se očitno s poročilom strinja. Vse bi bilo porušeno po — vedi. He, he. Vsaj tri razvaline se omenjajo. Geocentrižem. To je zgolj znanstvena zadeva, s kakršno biblija nima opravka, dasi se nekaj nahaja v bibliji, ker biblija govori ljudem in mora govoriti tako, da jo ljudje razumejo. Odtod izraz: "Solnce, stoj!"

Antropocentrižem. Tudi to vprašanje ne bo zgolj "biblijsko". Sicer je pa zopet iz strogo znanstvenega stališča zelo, zelo dvomljivo, če je morda kaka veda to porušila. Ali je veda v stvarstvu našla nekaj, kar bi nadkriljevalo človeka? Kaj je našla, ako je našla?

V pravem pomenu "biblijsko" je vprašanje le o izvirnem grehu. To je v resnici doktrina, ki spada v bistvo biblije. Veda bi bila porušila to doktrino? He, he. Radi bi jo porušili, to je evidentno, in ti poruševalci se skrivajo za plašč — vede, ampak marsikdo bi želel postati n. pr. milijonar, pa ni nič s tako robastno željo ali zaželjeno robo. Vsi, ki se skrivajo za vedo, rinejo — vedo v ospredje, ker računajo na kaline, ki se kar sesedejo, ako nekaj slišijo o — vedi, ampak veda sama nima niti najmanjšega dokaza, da je doktrina o izvirnem grehu v — razvalinah. Na kako prazno govoričenje dajo nekaj pač le prazne glave, razsoden človek pa hoče videti — dokaze!

Še utegnemo rušiti, pa porušili doktrine o izvirnem grehu ne bomo nikoli, naj se rušilec pomirilo, ako si nečesto razbiti glav.

* * *

Kerlici v Chicagu.

Prosveta poroča:

"Katoliški strahovi v Nemčiji. — Berlin, 2. okt. V berlinskem predmestju Charlottenburgu strahijo 'duhovi z drugega sveta', ki so tako razboriti, da mečejo mizo po sobi, zvonijo z zvoncei in premikajo posteljo z enajstletno bolno deklico vred. Tako poroča rimsko-katoliški duhoven, ki ima štiri zdravnike na svoji strani. Posebna zdravniška komisija je uvedla preiskavo, da stopi na prste premetenim 'duhovom', ki znajo potegniti duhovna in štiri zdravnike.

Gotovo se na Lawndalu v Chicagu s tem strinjajo, drugače bi ne objavljali.

"Katoliški strahovi." Troje je mogoče. Ako so res kakí strahovi, odkod vejo na Lawndalu, da so — katoliški, in ne morda svobodometelni? Ako so duhovi "premeteni duhovi", kar bo morda res, in kakor misli gospoda na Lawndalu, odkod ve ta gospoda, da so tudi ti duhovi — katoliški strahovi? Tretje je, da so prestrašeni en katoliški duhovnik in štirje, bržkone enako katoliški zdravniki. Zadnje bo pač pri poročilu in pri Prosveti glavno, da se pokaže, kakšne reve so

ti katoliki tam v nemškem Charlottenburgu.

Duhovi gor ali dol. Na Lawndalu vejo, da so zadaj samole — prefriganci. Mogoče da so, in bržkone bodo. Ampak odkod se smatrajo na Lawndalu za tako "bombensicher", da bi morda ne naselili takemu — prefrigancu, ko bi bili v Charlottenburgu in ne v — Chicagu? Le ne previsoko, gospoda, tudi — katolici niso ravno na glavo padli, kakor se o njih misli, niti ne bodo v Charlottenburgu pri Berlinu sami bebeci, da bi ne znali, kakor v Lawndalu v Chicagu kar na prvi hip razločevati kakih duhov od navadnega prefriganca. Kaj, ko bi šla gospoda iz Chicaga v Charlottenburg tega prefriganca razkrinkat, in pokazat tamošnjim katoliškim bebecem, kaj vse znajo na Lawndalu v Chicagu?

Hic Rhodus, hic salta.

* * *

Godla iz Johnstowna, Pa.

Ni se podpisal v Prosveti. Samo "Poročevalec". Ali je vedel sam, da piše — godlo! Poglejmo. Poroča o treh ženitbah. Slovence Poljake. Ni mu prav. Poljaki so — nazadnjaški. Aha. "Cerkev jim je glavno, za drugo se ne brigajo," pravi. Je stvar Poljakov. Pa zopet piše: "Neki gospod se je izrazil, da njega bi sploh ti ljudje ne potrebovali, ako bi ne bili tako slabi in polni grehov, katere jim je treba odpustiti." Tako toraj. Ta "gospod" more biti le duhovnik, saj se kakemu rdečkarju ne boho hodili ti grehov polni Poljaki spovedovat.

Ali vidite godlo? Na eni strani se Poljaki brigajo le za cerkev, na drugi pa so taki slabi katolici, da bi ne potrebovali "gospoda", ako bi ne bilo tega treba radi obilnih grehov.

* * *

The biggest, the best, the first.

To se pogostoma sliši o marsičem v Ameriki. To in ono je pri nas največje, prvo, najboljšje. Morda tak krik ravno ni neopravičen, ker smo v marčnem res taki, da lahko kričimo. Naš predsednik pa je moral celo vsemu svetu zakričati, da smo the biggest, the first and the worst tudi glede zločinov. Je nas lahko sram.

Bo še marsikaj, da kričimo, pa bi bilo bolje, ko bi bili tiho ko miši. Protestantovski škof E. V. Shayler v Nebraski je menil: "Dandanes se klanjamo pred največjim poslopjem, največjo banko, največjim zrakoplovom, največjim darom o Veliki noči, najlepšim avtomobilom..." Res je tako. Ampak ta škof je propovedoval o tem tudi v največjem mestu, v najboljše cerkvi, pred največjo maso poslušalcev. In vse skupaj je največje-ga obžalovanja vredno, vse je na krivem tiru.

Amerika ima velikansko telo, the biggest, the best, the first... njena duša je pa v mnogem tako majčkana, da je sploh ni videti.

* * *

NA PRODAJ

posestvo v vasi Hinje št. 27 pri Žuženbergu: Hiša, 2 vrta s sadnim drevjem, 3 senožeti, 9 njiv, 1 stevnica ter 2 dela gozda. Za pojasnilo glede cene se obrnite do lastnice:

ANTONIA VIDMAR,
6807 Edna Ave., Cleveland, O.
(2941)

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, postréžbo
in nizko ceno
dobite pri nas!

Pišite nam po cene
predno oddate
naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street.

CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotake vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo prevelike, nobeno pre malo.